

RAVINTOAINEIDEN KULUTUKSESTA
SUOMESSA VUOSINA 1959—68
RAVINTOTASELASKELMIEN MUKAAN

MATIAS TORVELA · JORMA KALLIO

SUMMARY:
ON FOOD CONSUMPTION IN FINLAND DURING 1959—68 AS SHOWN BY FOOD BALANCE SHEETS

HELSINKI 1969

Maatalouden taloudellisen tutkimuslaitoksen julkaisu N:o 15
Publications of the Agricultural Economics Research
Institute, Finland, No. 15

RAVINTOAINEIDEN KULUTUKSESTA SUOMESSA VUOSINA 1959-68
RAVINTOTASELASKELMIEN MUKAAN

MATIAS TORVELA

JORMA KALLIO

Summary:

On Food Consumption in Finland during 1959-68 as Shown
by Food Balance Sheets

Helsinki 1969

Sisällys

	Sivu
I Ravintotaselaskelmien periaatteista	1
II Eri tuotteiden kokonaiskulutus	6
1. Vilja	6
2. Peruna ja perunajauhot	10
3. Sokeri ja hunaja	12
4. Herneet, pähkinät ja öljykasvien siemenet	14
5. Vihannekset, hedelmät ja marjat	14
6. Liha	15
7. Kananmunat	18
8. Kala	18
9. Maito ja maitotaloustuotteet	19
10. Ravintorasvat	22
III Ravintoaineiden kulutus henkeä kohti	25
1. Kalorikulutus	25
2. Valkuaisen ja rasvan kulutus	29
3. Muita päätelmiä ravintoaineiden kulutuksesta	32
Summary	34
Liitteet	37

I Ravintotaselaskelmien periaatteista

Pyrittäessä kehittämään maataloustuotantoa siten, että se mahdollisimman hyvin palvelisi päätarkoitustaan ihmisten ravinnon hankkimisessa, on ravintoaineiden kulutuksen tarkastelu eri maissa tullut entistä ajankohtaisemmaksi ja tärkeämmäksi. Kuluttajien taholta tapahtuvan elintarvikkeiden kysynnän muuttuessa sekä maataloustuotannon kehittyessä ja vaihdannan yleistyessä ravinnon koostumuksessa tapahtuu jatkuvasti muutoksia. Hyvinvoinnin lisääntyessä ihmisillä esiintyy yleensä vaatimuksia ravinnon laadun ja koostumuksen suhteen varsinaisen energiatarpeen lisäksi. Ravintoaineiden tuotanto on jakaantunut maapallolla kuitenkin epäsuhteessa niiden käyttöön nähden siten, että eräissä osissa on suoranaista puutetta perusravintoaineistakin, kun taas eräin paikoin on ravintoaineita riittävästi tai yli sen määrän, mitä voidaan kuluttaa ja taloudellisesti markkinoida. Tästä syystä ravintoaineiden kulutuksen ja riittävyyden tutkimukseen myös kansainvälisellä sektorilla on kiinnitetty entistä enemmän huomiota.

Seuraavassa on selostettu ravintoaineiden kulutusta ja siinä tapahtunutta kehitystä maassamme Maatalouden taloudellisessa tutkimuslaitoksessa suoritettujen ravintotaselaskelmien

pohjalta. On selvää, että ravintoaineiden kulutuksen arviointeihin liittyy myös epävarmuustekijöitä, mutta suoritettut laskelmat joka tapauksessa osoittavat miten peruselintarvikkeista ravintomme on viime vuosina koostunut ja mitä muutoksia siinä on tapahtunut.

Säännöllinen ja mahdollisuuksien mukaan samoin perustein suoritettava ravitsemustilanteen tutkiminen on Yhdistyneitten Kansakuntien Maatalous- ja Elintarvikejärjestön FAO:n suosituksesta pyritty suorittamaan eri maissa toisen maailmansodan jälkeen. Tavoitteena on ollut saada yhdenmukaisia ja vertailukelpoisia tuloksia kyseisen järjestön ja muiden asiantuntijaelinten käyttöön. Tulosten vertailtavuuden aikaansaamiseksi on FAO:n toimesta annettu myös ohjeita ja suosituksia ravintotaseiden laskemiseksi. Pääperiaatteena ihmisravinnoksi käytettyjen elintarvikkeiden laskemiseksi voidaan yleisesti pitää seuraavaa¹⁾: Maassa tuotettujen elintarvikkeiden kokonaismäärään lisätään tuonti sekä otetaan huomioon kyseisenä aikana tapahtuneet varastojen muutokset, jolloin saadaan tarkasteltavana kautena käytettävissä olevien elintarvikkeiden kokonaismäärä. Kun tästä vähennetään vienti, käyttö kotieläimille, siemeneksi ja teollisuudessa sekä muihin tarkoituksiin kuin ravinnoksi käytetyt määrät samoin kuin erilaiset häviöt, osoittaa jäännös ihmisravinnoksi tiettyinä aikana käytettävissä olevia määriä. Periaate edellyttää, että selvitetään kokonaistuotannon jakautuminen eri käyttömuotojen kesken. Tämä laskentamenettely

---

¹⁾ vrt. myös Handbook for the Preparation of Food Balance Sheets, Washington 1949 (s.3) ja Ravintotasetoimikunnan mietintö 1959 (s.2).

vaatii luotettavia tilastotietoja tuotannosta ja tuotettujen määrien käytöstä. Elintarvikkeiden tuotannosta ei kuitenkaan joka vuodelta ole käytettävissä kaikkien tuotteiden osalta totaali-tilastoja, vaan tuotosluvut perustuvat osittain otantatiedusteluihin, mistä saattaa aiheutua epätarkkuutta. Tilastovirheiden selvittämiseksi onkin jouduttu taseita laadittaessa käyttämään apuna useita menetelmiä. Koska suoritettavien taselaskelmien tarkoituksena on ravinnonkulutuksen arvioiminen kokonaistilastojen perusteella, on laskelmia laadittaessa pyritty kiinnittämään erityistä huomiota ihmisravinnoksi menevän erän arvioimiseen. Tilastojen luotettavuuden ja peittävyuden lisääntyessä on useiden tuotteiden kohdalla tarjoutunut mahdollisuus arvioida ihmisravinnoksi menevä erä myös muiden kuin tuotostilastojen pohjalta. Ristiriita, joka johtuu useiden tilastolähteiden käytämisestä, ilmenee taselaskelmassa tilastovirheenä. Esitettävissä taselaskelmissa ei tilastovirhettä kuitenkaan ole esitetty erillisenä, vaan se on liitetty eläimille käytettyihin määriin ja hävikkeihin. Täten muodostuvaan jäännöserään sisältyvien osatekijöiden (hävikin, tilastovirheen ja rehun) arvioiminen on kuitenkin monilta osin vaikeaa, ja koska sillä ei ravinnonkulutuksen selvittämisen kannalta ole merkitystä, ei sen osia ole erikseen selvitetty.

Taselaskelmista saatavien tulosten kannalta ei ole yhden-
tekevää missä markkinoinnin vaiheessa ravinnonkulutus pyritään
selvittämään, sillä jokaisessa vaiheessa ilmenee tiettyä hävik-
kiä. Mm. kansainvälisten suositusten mukaan olisi ravinnoksi
menevä määrä pyrittävä selvittämään vähittäiskauppaportaassa,

joten laskelmien osoittama ravinnonkulutus sisältäisi ainoastaan kotitalouksissa tapahtuvat hävikit. Tilastojen puutteellisuuden vuoksi ei tätä periaatetta ole kuitenkaan voitu täysin noudattaa ja laskelmissa on täytynyt käyttää eri tuotteiden kohdalla hieman toisistaan poikkeavia menettelytapoja. Kyseisen periaatteen noudattaminen johtaisi myös useiden muunnosten tekemiseen kulutusluvuissa, sillä esimerkiksi vilja ja liha ovat vähittäiskauppaportaassa lukuisina erilaatuisina tuotteina.

Taselaskelman ajanjaksoksi on suositusten mukaan pyrittävä valitsemaan sellainen vuoden pituinen jakso, jonka kuluessa kauden alussa saatu sato käytetään. Suomen olosuhteissa satovuodeksi soveltuisi ehkä parhaiten useissa eri yhteyksissä käytetty syyskuun ensimmäisestä päivästä alkava vuoden pituinen jakso. Koska sadonkorjuuaika vaihtelee maasta toiseen, on yleiseksi laskelma-ajanjaksoksi pohjoisella pallonpuoliskolla suositeltu vuoden pituista jaksoa, joka alkaa heinäkuun ensimmäisestä päivästä. Mainituista syistä johtuen esitettävissä laskelmissa on myös yleensä noudatettu heinäkuun 1. päivästä alkavaa laskentavuotta. Poikkeuksia on kuitenkin joidenkin tuotteiden kohdalla jouduttu tekemään sen vuoksi, että joltakin toiselta ajanjaksolta on ollut käytettävissä selvästi paremmat alkutiedot. Näin on mm. maidon kohdalla asian laita, sillä taseessa tarvittava maidon yksityiskohtainen käyttöjakautuma on saatavissa luotettavammin kalenterivuositain.

Koska ravintotaselaskelmien tarkoituksena on kansan ravitsemustilan mittaaminen, on taseessa eri ravintoaineet muunnettu yhteismitallisiksi niiden sisältämien kalori-, proteini- ja

rasvamäärien perusteella. Muuntamisessa on käytetty hyväksi kansainvälisiä normeja, joista käy selville eri ravintoaineiden kalori-, proteini- ja rasvasisältö¹⁾. Ravintoaineiden yhteismitalliset määrät on laskettu henkilöä kohden päivässä kulutetuista ravintomääristä. Kulutus henkeä kohden on saatu jakamalla ihmisravinnoksi arvioitu kokonaismäärä maassa vuoden vaihteessa asuneella väestön lukumäärällä. Henkeä kohti laskettaessa mukana ovat täten kaikki ikäryhmät. Tästä johtuen tase-laskelmien osoittamaan keskimääräiseen kalorikulutukseen vaikuttaa mm. väestön ikärakenne. Samoin siinä heijastuu eri ammattialojen kehitys siten, että ruumiillisten töiden osuuden vähentyessä vähenee myös keskimääräinen kaloritarve. Eniten kuitenkin eri ravintoaineiden kulutukseen vaikuttavat muutokset kulutustottumuksissa.

---

¹⁾FAO: Food Composition Tables-Minerals and Vitamins for International Use. Rome 1954.

II Eri tuotteiden kokonaiskulutus

1. Vilja

Kalorimäärältään suurimman kulutetun hyödykeryhmän muodostavat maassamme viljatuotteet. 1960-luvun alussa ne kattivat 1/3 energiatarpeestamme, ja vaikka viljan kulutus on ollut laskussa, on viimeisten taselaskelmien mukaan niiden osuus kulltamastamme kalorimäärästä vieläkin lähes kolmannes. Täten viljan kulutuksen selvittäminen on erittäin keskeisellä sijalla taselaskelmissa. Tulosten luotettavuuden parantamiseksi on jouduttu käyttämään useita eri menetelmiä ja tilastolähteitä, joita on verrattu keskenään. Käytettävissä oleva viljamäärä taselaskelmissa on laskettu lisäämällä arvioituun satoon viljan tuonti sekä vähennetty samana aikana ulkomaille viedyt määrät. Varastojen muutoksina on käytettävissä olevaa määrää laskettaessa otettu huomioon muutokset Valtion Viljavaraston ja viljelmien varastoissa.

Käytettävissä oleva määrä jakautuu taseessa siemenerään, teollisuuden käyttöön ja ihmisravinnoksi menneeseen erään. Lisäksi on käyttöjakautumassa erä, johon sisältyvät eläinten rehuksi mennyt määrä sekä hävikit ja mahdolliset tilastovirheet. Viimeksi mainitun erän sisältämiä osatekijöitä (eläinten rehua, hävikkejä ja tilastovirhettä) ei pyritä selvittämään erikseen, kuten edellä on jo mainittu. Taseen kannalta tärkein erä, ihmisravinnoksi käytetty määrä, arvioidaan erikseen jauhatustilastojen ja omavaraiskulutuksen perusteella. Teollisuuden käyttämät vil-

jaerät koostuvat pääasiassa mallastamoiden ja viinanpolttimoiden käyttämisestä määristä. Siemeniksi käytetty määrä on selvitetty otantatutkimusten tulosten perusteella.

Taselaskelmassa esiintyvät viljan kulutusluvut perustuvat, kuten edellä on mainittu, myllyjen jauhatustilastoihin sekä arvioon viljan omavaraiskulutuksesta. Satovuodesta 1959/60 lähtien viljan ihmisten ravinnoksi käytetyt määrät ovat kehittyneet seuraavasti.

	Vehnä milj.kg	Ruis milj.kg	Ohra milj.kg	Kaura milj.kg
1959/60	385.0	152.0	42.0	30.0
1960/61	388.0	144.0	44.0	29.0
1961/62	381.0	150.0	42.0	30.0
1962/63	349.0	143.0	29.4	27.7
1963/64	357.6	123.2	41.0	29.6
1964/65	321.7	123.3	28.3	25.5
1965/66	325.2	124.1	29.3	25.3
1966/67	314.8	115.7	31.7	25.6
1967/68	303.7	115.3	24.6	24.3

Viljelijöiden omavaraiskulutuksen osuus on vehnän kohdalla vaihdellut 5-16 % kokonaiskulutuksesta. Pienin osuus omavaraiskulutuksella oli satovuonna 1962/63, jolloin saatiin maassamme laadullisesti ja määrällisesti heikko viljasato. Rukiin kulutusluvuissa on otantaan perustuvan arvion mukaan omavaraiskulutuksen osuus huomattavasti suurempi. 1960-luvun aikana se on vaihdellut 19-37 %:iin. Omavaraiskulutuksen osuus kokonaiskulutuksesta on suurin ohran kohdalla, sillä viljelijöiden ruokatalouksissaan käyttämä ohramäärä on 1960-luvulla ollut noin 75-90 % ohran koko-

naiskulutuksesta. Kaurasta taas kulkee suurin osa kulutukseen kaupan kautta, sillä viljelijöiden omavaraiskulutus on ollut 8-22 % kokonaiskulutuksesta.

Ravinnoksi menevää määrää selvitetessä on vielä otettava huomioon jauhatuksen yhteydessä syntyvien sivutuotteiden, leseiden ja rehujauhojen osuus. Suomessa vehnä kulutetaan pääasiassa kuoritusta vehnästä valmistetun jauhon muodossa. Vuoden 1966 kotitaloustiedustelussa kokojyvävehnästä valmistettujen grahamjauhojen osuus kulutuksesta oli vain noin 1.5 %. Ravintotaselaskelmissa on kulutukseen käytetystä vehnämäärästä arvioitu saatavan jauhona 75 %, rukiista 98 %, ohrasta 75 % ja kaurasta 55 %.

Vuosittaiset vaihtelut viljan kulutusluvuissa vaikuttavat varsin suurilta, koska voidaan olettaa kulutuksen kehittyvän suhteellisen tasaisesti tarjonnan ollessa runsasta. Esitettyjä kulutuslukuja häiritsevät mahdolliset virhearvioinnit viljelijöiden omavaraiskulutuksessa ja kaupan kautta kulkeneen viljan varastointitietojen puutteellisuus. Tasetta ei ole nimittäin voitu laskea puutteellisten tilastotietojen takia vähittäiskauppaportaassa, kuten ravintotaselaskelmista annetut suositukset edellyttävät, vaan kaupan kautta kulutukseen mennyt vilja on selvitetty myllyportaassa. Varastomuutokset on myös todettu samassa markkinointivaiheessa. Täten mahdolliset muutokset tukku- ja vähittäiskauppaportaassa sekä jauhojen edelleen jalostavan teollisuuden varastoissa saattavat aiheuttaa vaihteluja vuosittaisissa kulutusluvuissa. Laskelmaan sisältyvistä puutteellisuuksista huolimatta voidaan alenevan kehityssuunnan todeta vallin-

neen kaikkien viljalajien kohdalla lähes koko 1960-luvun ajan. Vuosikymmenen alkuvuosina kuitenkin vehnän kokonaiskulutus pysyi lähes muuttumattomana. Tuon ajankohdan voidaan katsoa olevan käännekohdan vehnän kulutuksessa, sillä vielä 1950-luvulla osoittivat Ravintotasetoimikunnan ¹⁾ laatimat kulutusarviot noin 2.5 %:n suuruista vuosittaista lisäystä vehnän kokonaiskulutuksessa. Muiden viljalajien kohdalla aleneva kehityssuunta on vallinnut myös koko 1950-luvulla.

Viljataseen keskeisestä asemasta johtuen koko ravintotaseessa on syytä tarkastella myös eri tutkimusten antamia tuloksia. Viljan kulutusta 1940- ja 1950-luvulla on mm. PIHKALA²⁾ laajasti selvittänyt. Nyt tarkasteltavana olevan vuosikymmenen osalta on vuoden 1966 kotitaloustiedustelusta saatavien kulutuslukujen perusteella mahdollista arvioida eri viljalajien kokonaiskulutus. Seuraavassa on esitetty rinnakkain eri viljalajien kokonaiskulutus vuoden 1966 kotitaloustiedustelun mukaisena sekä satovuosien 1965/66 ja 1966/67 ravintotaseiden mukaisena.

	Eri viljalajien kulutus		
	Kotitaloustiedustelu 1966 milj.kg	Ravintotaseet 1965/66 milj.kg	1966/67 milj.kg
Vehnä	324.7	325.7	314.8
Ruis	132.6	124.1	115.7
Ohra	33.0	29.3	31.7
Kaura	24.1	25.3	25.6

1) Ravintotasetoimikunnan mietintö 1959, Liitetaulukko I.

2) PIHKALA, K.U.: Viljankulutusta koskevat arviot maamme ravintotaselaskelmissa. Ravintotasetoimikunnan mietintö 1959.

Ravintotaselaskelmien ja kulutustutkimuksen arviot asettuvat lähes samalle tasolle kotitaloustiedustelun mukaisten kulutusmäärien ollessa hieman suurempia. Näiden kahdesta lähteestä saatujen kulutuslukujen tulokset ovat jossain määrin ristiriitaisia, sillä ravintotaseen mukaiset kulutusluvut on arvioitu aikaisemmassa markkinoinnin vaiheessa kuin kotitaloustiedustelussa. Täten ravintotaseen kulutuslukuihin sisältyy vähittäis- ja tukkukaupassa sekä leipä- ja keksiteollisuudessa tapahtuvia hävikkejä, joita ei sisälly kotitaloustiedustelun mukaisiin kulutuslukuihin. Näiden kahden laskelman väliseen eroon vaikuttanee osaltaan myös se, että kotitaloustiedustelun osoittama kokonaiskulutus on jouduttu laskemaan useita muuntokertoimia käyttäen viljan lopputuotteiden kulutusmääristä.

2. Peruna ja perunajauhot

Viljalajien lisäksi on kasvinviljelytuotteista perunalla huomattava sija ruokavaliossamme. Sen osuus kalorikulutuksesta on ollut 1960-luvun aikana noin 6 %. Samoin kuin viljan kulutuksessa on perunankin kulutuksessa havaittavissa aleneva suuntaus. Käytettävissä olevien määrien laskemisessa ovat perustana perunan satoarviot sekä perunan käyttöarviot, joihin sisältyvät tiedot viljelmien varastoissa tapahtuneista muutoksista. Ulkomaan kaupalla ei perunan kohdalla ole ollut sanottavaa vaikutusta taselaskelmaan, sillä vientiä ei 1960-luvun aikana ole esiintynyt ja tuontimäärätkin ovat olleet erittäin pieniä.

Ainoastaan satovuoden 1967/68 aikana jouduttiin tuomaan noin 2 % arvioidusta kokonaiskulutuksesta ulkomaista perunaa, koska tällöin maassamme saatiin perunasta laadullisesti heikko sato.

Käytettävissä olevan määrän jakaminen eri käyttötarkoituksiin on perunan kohdalla osoittautunut vaikeaksi, koska kaupan kautta kulkevista perunaeristä ei markkinoinnin missään vaiheessa ole saatavissa luotettavia tietoja. Lisäksi peruna on tuote, jossa tapahtuu huomattavia hävikkejä varastoinnin yhteydessä. Varastotappioiden määrä on myös riippuvainen sadon laadusta, joten niitä ei voida täsmällisesti määrittää tietyssä suhteessa satoon nähden. Taselaskelmissa käytetty siemenerä on arvioitu käyttäen hyväksi maatalouslaskentojen ja otantatiedustelujen tuloksia. Teollisuuteen mennyt määrä on selvitetty perunajauhoteollisuuden tuotannon ja viinanpolttimoiden käyttämien perunamäärien perusteella. Samoin kuin viljataseissa muodostuu myös perunan kohdalla eläimille käytetyistä määristä, hävikeistä ja tilastovirheistä käyttöjakautumaan ryhmä, joka esiintyy laskelmissa jäännöseränä.

Ihmisravinnoksi mennyt perunamäärä on ravintotaselaskelmassa arvioitu pääasiassa kulutustutkimuksista saatavien tietojen perusteella. Koska näitä tutkimuksia on suoritettu suhteellisen harvoin, aiheutuu tästä menettelystä se haitta, että kehityksen suunta ja nopeus kulutustutkimusten välisenä aikana on arvioinnin varassa. Kuitenkin on katsottu tällä pohjalla oleva kulutusarvio luotettavimmaksi, koska käytettävissä olevien vähäisten kokonaistilastojen mukaisissa arvioissa muodostuu erittäin suuria vuosittaisia vaihteluita. Kulutustutkimusten pohjalta

arvioituja kokonaiskulutuslukuja tarkasteltaessa on otettava huomioon, että ihmisravinnoksi käytetty määrä on niissä selvitetty markkinoinnin päätepisteessä eli kotitalouksissa. Tällaisen herkästi pilaantuvan tuotteen kohdalla saattaisi eri markkinointitasoilla suoritetuissa arvioissa olla eroja. Kuitenkin suositusten mukainen vähittäiskauppataso on niin lähellä markkinoinnin päätepistettä, ettei ero näiden välillä voine olla oloisamme merkittävän suuri.

Perunajauhotaseen laatimiseen tarvittavat tiedot perustuvat asianomaisen teollisuuden alan kokonaistilastoihin. Kulutus on selvitetty koko tuotannon perusteella siten, että on otettu huomioon tehtaiden varastomuutokset sekä perunajauhojen tuonti- ja vientimäärät.

3. Sokeri ja hunaja

Sokeri on suurelta osaltaan teollinen tuote, jonka ulkomaiseen raaka-aineeseen perustuva markkinointi on järjestetty maassamme keskitetysti. Ravintotaselaskelmat tältä osin perustuvat Suomen Sokeri OY:n suorittamiin selvityksiin.

Kaikki maassamme kulutettu sokeri on kotimaisen teollisuuden jalostamaa ja viime vuosina on esiintynyt huomattavaa vientiäkin. Sokeria puhdistavan teollisuuden raaka-aine on sen sijaan noin 80 % ulkomaista alkuperää. Ravintotaselaskelman mukaiseen tuotantoon on sokerin kohdalla otettu se tuotanto, joka perustuu kotimaiseen raaka-aineeseen. Vienti- ja tuontitiedot on ravinto-

taselaskelmissa muunnettu vastaamaan puhdistettua sokeria. Sokerin kulutus, johon sisältyvät myös siirapin käyttömäärät, on 1960-luvun aikana kehittynyt seuraavasti.

	Sokerin kulutus	
	milj.kg	kg/henkilö
1960/61	176.5	39.4
1961/62	177.0	39.4
1962/63	185.7	41.1
1963/64	177.8	39.0
1964/65	178.5	38.8
1965/66	198.5	42.9
1966/67	192.1	41.3
1967/68	184.7	39.5

Vuoden 1967/68 ravintotaselaskelmaan on otettu mukaan myös laskelma hunajan kulutusmäärästä. Hunajan osuus kokonaiskulutuksesta on vähäinen, mutta mahdollisimman täydellisen kulutusrakenteen selville saamiseksi on pyritty liittämään taseeseen myös vähäistä merkitystä omaavat hyödykkeet. Valtaosaltaan hunajan kulutus perustuu kotimaiseen satoon. Vaikka varsinaisissa ravintotaselaskelmissa ei ole otettu hunajan kulutusta huomioon ennen vuotta 1967/68, on seuraavassa esitetty satovuodesta 1962/63 lähtien Mehiläishoitajien Keskusliiton arvioima hunajasato sekä hunajan tuonti ja kokonaiskulutus.

Hunajan kulutus			
	Kotim. hunajasato	Tuonti	Kulutus
	tn	tn	tn
1962/63	140	492	632
1963/64	551	177	728
1964/65	510	128	638
1965/66	360	187	547
1966/67	300	260	560
1967/68	900	162	1062

4. Herneet, pähkinät ja öljykasvien siemenet

Tästä hyödykeryhmästä menee suhteellisen pieni osa suoraan kulutukseen. Herne, jonka kulutusarviot perustuvat kotitaloustiedustelujen tuloksiin, ja pähkinät menevät tosin suurimmaksi osaksi sellaisenaan ihmisravinnoksi. Öljykasvien siemenistä saatava ravintorasva tulee margariinin ja kasviöljyjen muodossa laskettavaksi mukaan kulutuslukuihin. Mainittujen elintarvikkeiden kulutusmäärät ilmenevät liitetaulukosta 1.

5. Vihannekset, hedelmät ja marjat

Vihanneksien ryhmään on luettu kuuluviksi juurikasvit, kaalit, kurkut, tomaatti sekä lehtisalaatti. Näiden osalta taselaskelmat perustuvat lähes kokonaan kotitaloustiedustelujen antamiin kulutuslukuihin. Taselaskelmiin merkitty tuoreiden vihannesten tuotos on arvioitu siten, että kulutusmäärästä on vähennetty mahdollinen tuonti ja lisätty vienti. Säilöttyjen vihannesten kulutus on täysin tuontitilaston mukainen. Kotimai-

nen pakattujen vihannesten käyttö, josta on saatavissa tietoja teollisuustilastosta, on otettu mukaan vasta vuoden 1967/68 taselaskelmassa. Esimerkiksi vuonna 1967/68 tuoreiden vihannesten käyttö on arvioitu koko maassa 72.7 milj.kg:ksi eli 15.5 kg henkeä kohti vuodessa. Säilöttyjen vihannesten kulutus vastaavana aikana on arvioitu 15 milj.kiloksi eli 3.3 kg henkeä kohti vuodessa.

Hedelmien kotimainen tuotanto, jonka osuus kokonaiskulutuksesta on vaihdellut 6-31 %:n välillä 1960-luvulla, on arvioitu Hedelmäviljelijöiden yhdistyksen toimesta. Pääosaltaan hedelmien kulutusluvut perustuvat maahan tuotuihin määriin. Vuonna 1967/68 omenasato on arvioitu 18 milj.kiloksi ja tuoreiden hedelmien kokonaiskulutus 135.5 milj.kg. Henkeä kohti tuoreiden hedelmien kulutus on ollut kyseisenä vuonna keskimäärin 29 kg.

Kotimaisesta marjasadosta ei ole käytettävissä vuosittaisia arvioita, vaan ravintotaseessa esiintyvät tuotos- ja kulutusmäärät on saatu samalla tavalla kuin vihannestenkin kohdalla. Marjojen sadon arvioimisessa ei käytetyllä menettelyllä päästä ilmeisesti kovin tarkkaan tulokseen, sillä marjasadon vuosittaiset vaihtelut ovat huomattavan suuria.

6. Liha

Kehittyvässä yhteiskunnassa elintason noustessa lihan kulutus yleensä lisääntyy eräiden muiden elintarvikkeiden kuten viljatuotteiden ja perunan kulutuksen vastaavasti alentuessa.

Tämä on havaittavissa selvästi useissa eri maissa¹⁾. Tätä yleistä kehityskulkua seuraten on Suomessakin lihan kulutus lisääntynyt 1960-luvun aikana. Lihan kulutuksen kehitys lihalajeittain on ollut seuraava.

Lihan kulutus henkeä kohti vuodessa.

	Naudan- liha kg	Vasikan- liha kg	Sian- liha kg	Lampaan- liha kg	Muu liha kg	Yhteensä lihaa kg
1960/61	15.5	0.7	13.4	0.6	1.9	32.1
1961/62	16.8	0.7	14.4	0.5	2.4	34.8
1962/63	18.0	0.8	14.7	0.4	2.2	36.1
1963/64	19.7	0.7	14.6	0.4	2.2	37.6
1964/65	20.6	0.7	14.5	0.4	2.5	38.7
1965/66	19.3	0.7	15.0	0.3	2.4	37.7
1966/67	19.4	0.3	16.0	0.3	2.5	38.5
1967/68	18.8	0.3	16.9	0.3	2.4	38.7

Nouseva kehityssuunta kaikkien lihalajien kulutuksessa on ollut selvää 1960-luvun alkuvuosina tasaantuen kuitenkin vuosikymmenen puolivälin jälkeen. Eniten meillä kulutetaan naudanlihaa ja sen osuus koko lihakulutuksesta on nykyisin noin puolet. Aivan viime vuosina sianlihan kulutus on selvästi lisääntynyt, johon on ollut vaikuttamassa paitsi lihan laatu myös eri lihalajien väliset hintasuhteet. Todettakoon tässä yhteydessä, että naudanlihan kulutus meillä on käytännöllisesti katsoen samalla tasolla kuin esimerkiksi Ruotsissa. Sianlihaa Ruotsiassa kulutetaan kuitenkin selvästi enemmän. Esimerkiksi vuonna 1965/66 oli sianlihan kulutus Ruotsissa 25 kg henkeä kohti.

1) vrt. mm. ROUHIAINEN, J.: Kansantulon vaikutuksesta elintarvikkeiden kulutukseen (Lisensiaattityö), 1969.

Käytettävissä oleva lihamäärä on ravintotaseissa laskettu naudanlihan, vasikanlihan, sianlihan ja lampaanlihan kohdalla siten, että arvioiduista tuotosluvuista on vähennetty vienti ja lisätty tuonti. Käytettävissä olevan määrän on katsottu me-
nevän kokonaisuudessaan ihmisravinnoksi. Taselaskelman kannalta ei ole katsottu tarpeelliseksi erottaa elintarviketeollisuuden käyttämää lihamäärää, koska se jalostettujen tuotteiden muodossa käytetään aikanaan ihmisravinnoksi.

Lihan tuotosluvut perustuvat valtaosalta maamme kaikkien teurastamoiden ilmoittamiin tuotantotietoihin sekä viljelmillä tapahtuneen teurastuksen osalta otantatutkimusten mukaisiin arviointeihin. Otantaan perustuvan arvion mukaan on kotiteuras-
tuksen osuus lihatuotoksesta jatkuvasti pienentymässä. Vuosikym-
menen alussa kotiteurastuksen osuus naudan- ja sianlihan yhteen-
lasketusta tuotosmäärästä oli lähes 20 % ja satovuonna 1967/68
enää vain 6 %.

Taselaskelmissa on noin 6 % koko lihankulutuksesta ns. muuta lihaa. Tämä ryhmä sisältää hevosen-, siipikarjan- ja poronlihan sekä riistan. Hevosen- ja siipikarjanlihan määrä, josta saadaan tiedot myös teurastustilastoista, on kyseisestä ryhmästä runsaasti yli puolet. Hevosenlihan määrä on jatkuvasti pysynyt huomattavan korkeana johtuen hevoscannan vähentämisestä. Varsinaisista tuotostilastoista ei ole saatavissa tietoja poron-
lihan eikä riistalihan osalta. Näihin on saatu arviot erikoisjär-
jestöistä. Poronlihan tuotannon on arvioinut Paliskuntien Yhdistys ja riistasaaliin Metsästäjain Keskusjärjestö.

7. Kananmunat

Kananmunien kulutus on selvitetty periaatteessa samalla tavalla kuin lihan. Käytettävissä oleva kananmunamäärä, jonka on katsottu vastaavan ihmisravintona kulutettua määrää, on laskelmissa saatu koko kananmunatuotosta korjaamalla viennin ja tuonnin osoittamalla määrillä. Kananmunatuotosarvio perustuu otantatutkimusten tuloksiin, jota kuitenkin on verrattu mm. maatalouslaskentojen tuloksiin ja markkinoille tulleisiin määriin.

Kananmunien kokonaiskulutus ja kulutus henkeä kohti ilmenevät liitetaulukoista 1 ja 2. Kokonaiskulutus viime vuosina on ollut 40-42 milj.kg vuodessa ja henkeä kohti laskien noin 8-9 kg vuodessa. Kananmunien vienti esimerkiksi vuosina 1966/67 ja 1967/68 on ollut 14-16 milj.kg eli noin 25 % koko tuotoksesta.

8. Kala

Arvio kalan kulutuksesta perustuu vuosittain Maataloushallituksen toimesta laadittavaan kalansaalistilastoon sekä ulkomaankauppatietoihin. Ravintotaseissa esiintyvät tuotos- ja käyttöluvut on muunnettu vastaamaan filee-painoista kalaa. Vuosittaiset vaihtelut kalan kulutuksessa ovat kuitenkin huomattavan suuria, mikä johtuu kalansaaliissa tapahtuneista muutoksista. Todettakoon, että tuoretta kalaa kulutettiin esimerkiksi vuonna 1967/68 yhteensä 42 milj.kg eli henkeä kohti laskien noin 9 kg. Tämän lisäksi on vastaavana aikana käytetty eri tavoin säilöttyä kalaa yhteensä noin 10 milj.kg eli noin 2 kg henkeä kohti. Kotimaisen kalansaaliin osuus arvioidusta kulutusmäärästä on vaihdellut eri vuosina 65-80 %:n välillä.

9. Maito ja maitotaloustuotteet (ilman voita)

Suomalaisen ruokavalion keskeisimpiä aineosia ovat maito ja maitotaloustuotteet. Keskimääräisestä päivittäisestä kalorikulutuksestamme on noin 20 % peräisin maidosta, kuoritusta maidosta, maitopulverista ja juustosta. Tässä ei ole otettu huomioon voin kulutusta, joka käsitellään ravintorasvojen yhteydessä. Valkuaistarpeen tyydyttämisessä maito on vieläkin keskeisemmällä sijalla, sillä noin 36 % koko valkuaiskulutuksestamme on peräisin edellä mainituista tuotteista.

Ominaista suomalaisten maidon käytölle näyttää olevan, että kulutus on suuntautunut maitoon eikä niinkään voimakkaasti maitotaloustuotteisiin, jos voita ei oteta huomioon. Siihen, että voita kulutetaan esimerkiksi juustoon nähden huomattavan runsaasti, on ollut epäilemättä vaikuttamassa pitkähkön ajan valtiovallan taholta harjoitettu hintapolitiikka. Voin kulutuksen lisäämiseksi on valtion varoista maksettu korvausta voin vähittäishinnan alentamiseksi. Tällä tavoin voin vähittäishinta on saatu edullisemmaksi mm. juustoon ja eräiden muiden tuotteiden hintaan nähden.

Ravintotaselaskelmissa maidon kulutusarvio koostuu kolmesta erästä: meijereiden myymästä kulutusmaidosta, viljelmien omavaraiskulutuksesta ja ns. tinkimaidosta. Tiedot ensin mainitusta erästä saadaan virallisesta tilastosta, johon ko. tiedot on kerätty kaikkien meijereiden tekemistä maidon käyttöä koskevista ilmoituksista. Arviot kahdesta viimeksi mainitusta erästä perustuvat otantatiedusteluista saatuihin tietoihin. Näiden erien

osuus maidon kulutusarviosta oli vuosikymmenen alussa yli 50 %. Viljelijöiden omavaraiskulutuksen ja viljelmiltä tapahtuvan tinkimaidon myynnin osuus on kuitenkin vähitellen laskenut niin, että vuoden 1967/68 ravintotaselaskelmissa näiden määrien osuus oli maidon kulutuksesta noin 40 %. Laskenta-ajankohdan suhteen on maidon kohdalla tehty siten, että yleisesti käytetyn talousvuoden sijasta on tase laskettu kalenterivuositain. Tämä johtuu siitä, että meijereiden välityksellä kulutukseen menneestä maidosta on tähän asti ollut saatavissa luotettavimmat tiedot kalenterivuositain.

Maidon samoin kuin muidenkin tuotteiden tuotos- ja kulutusmäärät ilmenevät yksityiskohtaisesti liitetaulukoista 1 ja 2. Maidon kokonaistuotos esimerkiksi vuonna 1967/68 oli 3 559.4 milj.kg. Tästä määrästä käytettiin kulutusmaitona ihmisten ravinnoksi 1 312.0 milj.kg, meijeriteollisuuden raaka-aineeksi 2 178.7 milj.kg ja arviolta 68.7 milj.kg suoraan eläinten rehuksi. Meijeriteollisuuden käyttämästä maidosta osa käytetään kuoritun maidon ja piimän muodossa ihmisten ravinnoksi valtaosan kuitenkin mennessä eläinten rehuksi. Viimeisinä vuosina käytetty kulutusmaitomäärä on ollut keskimäärin 280-290 kg henkeä kohti vuodessa.

Kuoritun maidon kohdalla kulutusarvio perustuu kulutustutkimusten antamiin tuloksiin. Vaikka kuorittu maito ja piimä, jonka kulutus myös sisältyy tähän taseeseen, ovatkin suurelta osalta meijeriteollisuuden tuotteita, ei niiden käytöstä ihmisravinnoksi ole saatavissa tarkkoja kokonaistilastoja taselaskelmia varten. Tämä johtuu osaksi siitä, ettei viljelijöille meije-

reistä palautettavaa kuoritun maidon käyttöä säännöllisesti selvitetä. Suhteellisen harvoin tehtävien kulutustutkimusten käyttäminen laskelmissa on puutteellista jo senkin vuoksi, koska kehitystä tutkimusten välisenä aikana ei voida seurata.

Käytettävissä oleva juustomäärä, jonka on myös katsottu vastaavan ihmisravintona kulutettua määrää, on ravintotaselakelmissa selvitetty tuotantotietojen pohjalta ottamalla huomioon varastomuutokset sekä vienti ja tuonti. Esimerkiksi vuonna 1967/68 maassamme tuotettiin erilaisia juustoja yhteensä 35.1 milj.kg. Tästä määrästä vietiin ulkomaille 15.8 milj.kg. Kun otetaan huomioon varastojen muutokset ja vähäinen juustojen tuontimäärä, on juustojen kokonaiskulutus ollut mainittuna vuonna yhteensä 16.6 milj.kg eli keskimäärin 3.5 kg henkeä kohti laskien. Saadut kulutusluvut osoittavat kansainvälisesti katsoen alhaista juuston käyttöä maassamme. Tarkasteltavana aikavälinä ei ole havaittavissa olennaisia muutoksia henkeä kohden laskettussa juuston kulutuksessa.

Maitojauheen kulutusluvut on taseessa selvitetty samalla tavalla kuin juustonkin. Maitojauheen käyttöjakautuma, johon sisältyy rasvainen ja rasvaton maitojauhe sekä herajauhe, poikkeaa mm. juuston käytöstä siinä, että suuri osa rasvattomasta maitojauheesta ja herajauheesta menee rehuksi (vrt. liitetaul. 1.). Maassamme ihmisravinnoksi käytettävä maitojauhe on myös pääasiassa rasvaton. Rasvainen maitojauhe, jonka tuotanto on 1960-luvulla vaihdellut vuosittain 4-21 milj.kg, on lähes kokonaan viety maasta.

Maitojauhe on suhteellisen uusi tuote, jolla ei ole vielä ollut sanottavaa merkitystä ruokavaliossamme. Sen käyttö ravintoaineena on kuitenkin lisääntymässä kuten seuraavat luvut osoittavat.

	Maitojauheen kulutus	
	Kokonaiskulutus	Kulutus henkeä kohti vuodessa
	milj.kg	kg
1960/61	3.3	0.7
1961/62	3.4	0.8
1962/63	4.1	0.9
1963/64	4.1	0.9
1964/65	5.9	1.3
1965/66	7.1	1.5
1966/67	8.5	1.8
1967/68	8.6	1.8

10. Ravintorasvat

Ravintorasvoilla on kaloreissa mitattuna huomattava asema ruokavaliossamme, sillä noin 15 % päivittäisestä kaloritarpeestamme saadaan voista, margariinista ja muista ravintorasvoista. 1950-luvun puolivälin jälkeen voin kotimainen tuotanto on ylittänyt voin kysynnän. Samasta ajankohdasta lähtien on myös ravintorasvojen vuotuinen kokonaiskulutus henkeä kohden pysynyt lähes samana. Voi ja margariini, jossa muodossa ravintorasvat pääasiassa kulutetaan, ovat kuitenkin suuressa määrässä toistensa substituuotteja. Tästä on ollut seurauksena kulutuksen siirtymisiä tuotteesta toiseen kuten oheisesta asetelmasta voidaan todeta.

Ravintorasvojen kulutus

	Kokonaiskulutus milj.kg			Kulutus henkeä kohden vuodessa kg		
	Voi	Marga- riini	Yhteensä	Voi	Marga- riini	Yhteensä
1960/61	71.4	26.5	97.9	15.9	5.9	21.8
1961/62	83.0	16.4	99.4	18.5	3.7	22.2
1962/63	85.5	16.4	101.9	18.9	3.6	22.5
1963/64	83.6	18.5	102.1	18.3	4.1	22.4
1964/65	81.1	19.0	100.1	17.6	4.1	21.7
1965/66	82.0	20.7	102.7	17.7	4.5	22.2
1966/67	79.1	22.2	101.3	17.0	4.8	21.8
1967/68	78.9	24.4	103.3	16.9	5.2	22.1

1960-luvun alussa margariinin kulutus laski äkillisesti. Tämän jälkeen on sen kulutus jatkuvasti noussut, ja esimerkiksi vuonna 1967/68 se oli jo lähes 1960-luvun alussa vallinneella tasolla. Mainittuna vuonna voin kulutus oli keskimäärin 16.9 kg ja margariinin kulutus 5.2 kg henkeä kohti laskien.

Rasvan kulutusta selvitetessä käytetään eräissä yhteyksissä jakoperusteena myös sitä, ovatko ravintorasvat peräisin eläinkunnasta vai kasvikunnasta. Nyt esitettävistä laskelmista ei voida suoraan nähdä tällaista jakoa rasvankulutuksessa, sillä margariiniin sisältyy sekä eläin- että kasvikunnasta peräisin olevia raaka-aineita. Käyttämällä apuna teollisuustilastosta saatavia margariiniteollisuuden käyttämiä raaka-ainemääriä voidaan likimäärin arvioida margariinin sisältäneen viime vuosina noin 70 % kasvisrasvoja.

Ravintorasvojen kulutuslukujen laatiminen voin osalta perustuu kaikilta maamme meijereiltä saatuihin tuotantotietoihin sekä vähäiseltä osalta otannan perusteella selvitettyihin kotivoin

valmistusmääriin. Viimeksi mainitut erät ovat olleet 1960-luvun alkuvuosina noin 3-4 % koko tuotoksesta vähentyen vajaan 1 %:iin vuonna 1967/68. Käytettävissä olevaa määrää laskettaessa on varastomuutoksina otettu huomioon muutokset keskusliikkeiden varastoissa sekä vienti ja tuonti tullilaitoksen ilmoituksen mukaan. Margariinin kohdalla kulutusluvuiksi on otettu Kauppa- ja teollisuusministeriön selvittämät margariinin myyntimäärät. Muihin ravintorasvoihin sisältyvät juoksevassa muodossa kulutetut kasvisrasvat sekä leivinasvat.

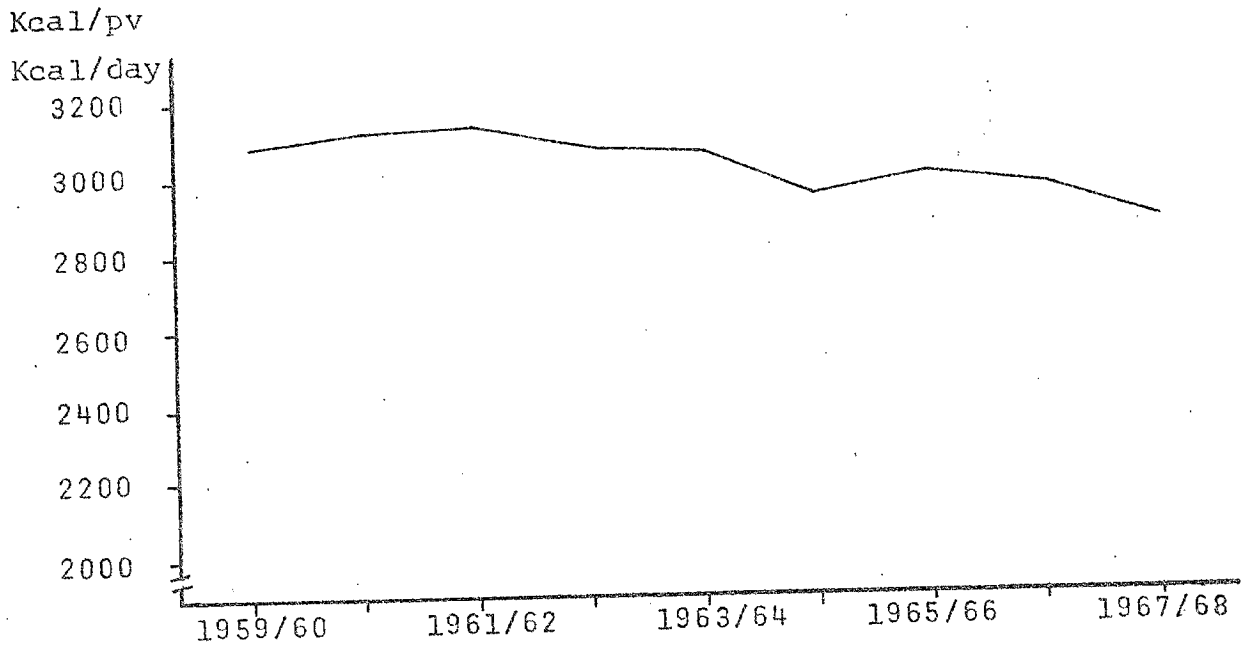
III Ravintoaineiden kulutus henkeä kohti

1. Kalorikulutus

Edellä on esitetty ravintotaselaskelmien avulla ravinnon kokonaiskulutus maassamme. Koska laskelmat on suoritettu vähittäiskauppaportaassa ja eräiden tuotteiden kohdalla kuluttajatalouksissa, sisältyy varsinaisiin ihmisten ravinnoksi menneisiin kulutusmääriin myös vähittäiskauppaportaassa ja kuluttajatalouksissa tapahtuneita hävikkejä. Kuitenkin voidaan olettaa useiden tuotteiden kohdalla tällaiset eri syistä aiheutuneet varastotappiot ja muut hävikit verraten vähäisiksi. Kulutus henkeä kohden saadaan jakamalla kulutuksen kokonaismäärä asianomaisen vuoden väkiluvulla. Laskelmassa ei oteta huomioon eri ikäisten kuluttajien erilaista kaloritarvetta, vaan esitetyt kulutusluvut ovat keskiarvoja, joihin vaikuttaa myös väestön ikärakenne. Erot kulutusmäärissä eri ikäluokkien välillä ovat huomattavan suuria. Suoritettujen selvitysten mukaan ¹⁾ 25 vuotias, terve ja fyysiseltä kunnoltaan ruumiilliseen työhön pystyvä mies kuluttaa keskimäärin 3 200 kaloria ja nainen 2 300 kaloria päivässä. Energian tarve vähenee iän karttuessa 0.3 % vuosittain 45 vuoden ikään saakka ja siitä eteenpäin 0.75 % vuosittain. Suurimman keskimääräisen energiamäärän (3 600 kaloria) kuluttaa 16-19 vuotias mies. Vastaavassa iässä naispuolinen henkilö tarvitsee päivittäin 2 400 kaloria. Pienin energian kulutus on luonnollisesti lapsilla. 1-3 vuotiaiden arvioidaan tarvitsevan päivittäin 1 300 kaloria.

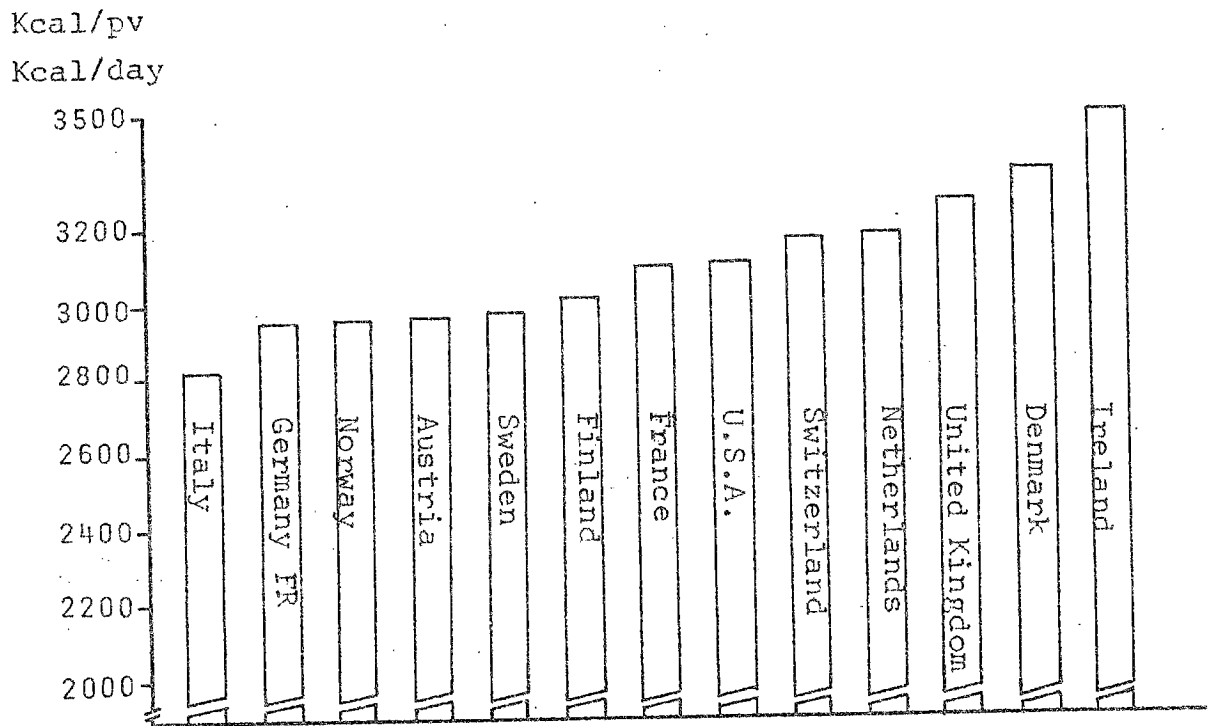
---

¹⁾ vrt. Ravintotasetoimikunnan mietintö 1959. (s.4).

Kuvio 1. Kalorikulutus henkilöä kohden päivässä 1959-68.

Diagram 1. Per capita calorie consumption in Finland 1959-68

Kuvio 2. Keskimääräinen kalorikulutus eri maissa vuossina 1963/64 - 1965/66

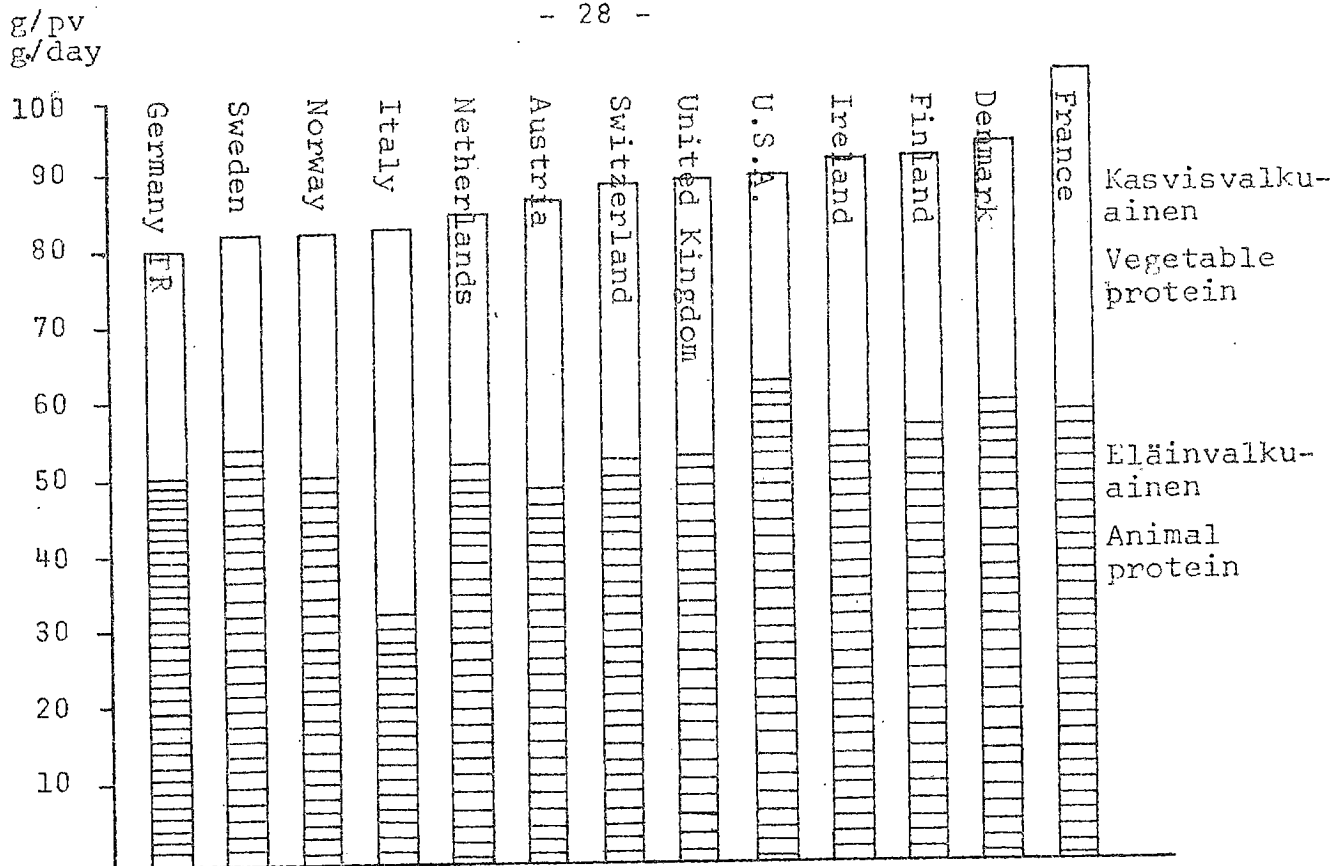
Diagram 2. Average per capita calorie consumption in different countries 1963/64 - 1965/66 (Source: OECD Basic Statistics, Paris 1968)

Useissa yhteyksissä, mm. kulutustutkimuksessa ja elintaso-
selvityksissä, on nähty tarpeelliseksi luoda vertailuyksikkö,
joka on ollut riippumaton iän ja sukupuolen keskimääräisiin ku-
lutuslukuihin aiheuttamista muutoksista. Yleisimmin käytetään
eri perustein laadittuja kulutusyksiköitä. Maatalouden kannat-
tavuustutkimuksessa on laskettu ravintoaineiden kulutus ns. vuo-
siruokailijaa kohden. Mikäli kulutusmäärät ilmaistaan kulutus-
yksikköä tai vuosiruokailijaa kohden on otettava huomioon, että
ne poikkeavat henkeä kohden lasketuista kulutusmääristä ollen
yleensä niitä suurempia, koska vertailuyksiköiden määrä on henki-
lömäärää pienempi¹⁾.

Iän lisäksi on luonnollisesti olemassa lukuisia muitakin
tekijöitä, joista keskimääräinen kalorikulutus riippuu. Tällai-
sina seikkoina voidaan mainita mm. ruumiillisen työn määrä, hen-
kilöiden koko ja ilmaston lämpötila. Tämän selvityksen tarkoi-
tuksena ei kuitenkaan ole ryhtyä erittelemään lähemmin kulutusta
ja kulutuksen kehitystä ottaen huomioon kulutukseen vaikuttavia
eri tekijöitä, vaan tässä on pyritty selvittämään eri ravintoai-
neiden kulutus ja tuomaan esille keskimääräinen kalorikulutuksen
taso sekä siinä havaittava kehitys. Ravintolaskelmien tuloksena
saatu keskimääräinen ravinnonkulutus maassamme vuosikymmenen
alussa oli keskimäärin noin 3 100 kcal henkeä kohti päivässä ja
viimeisenä laskentavuonna 1967/68 noin 2 900 kcal päivässä (Kuvio
1). Kalorikulutuksessa on havaittavissa selvä aleneva suuntaus.
Keskimääräinen muutos osoittaa vajaan 1 prosentin vuosittaista
vähenemistä keskimääräisessä kalorikulutuksessa 1960-luvulla.

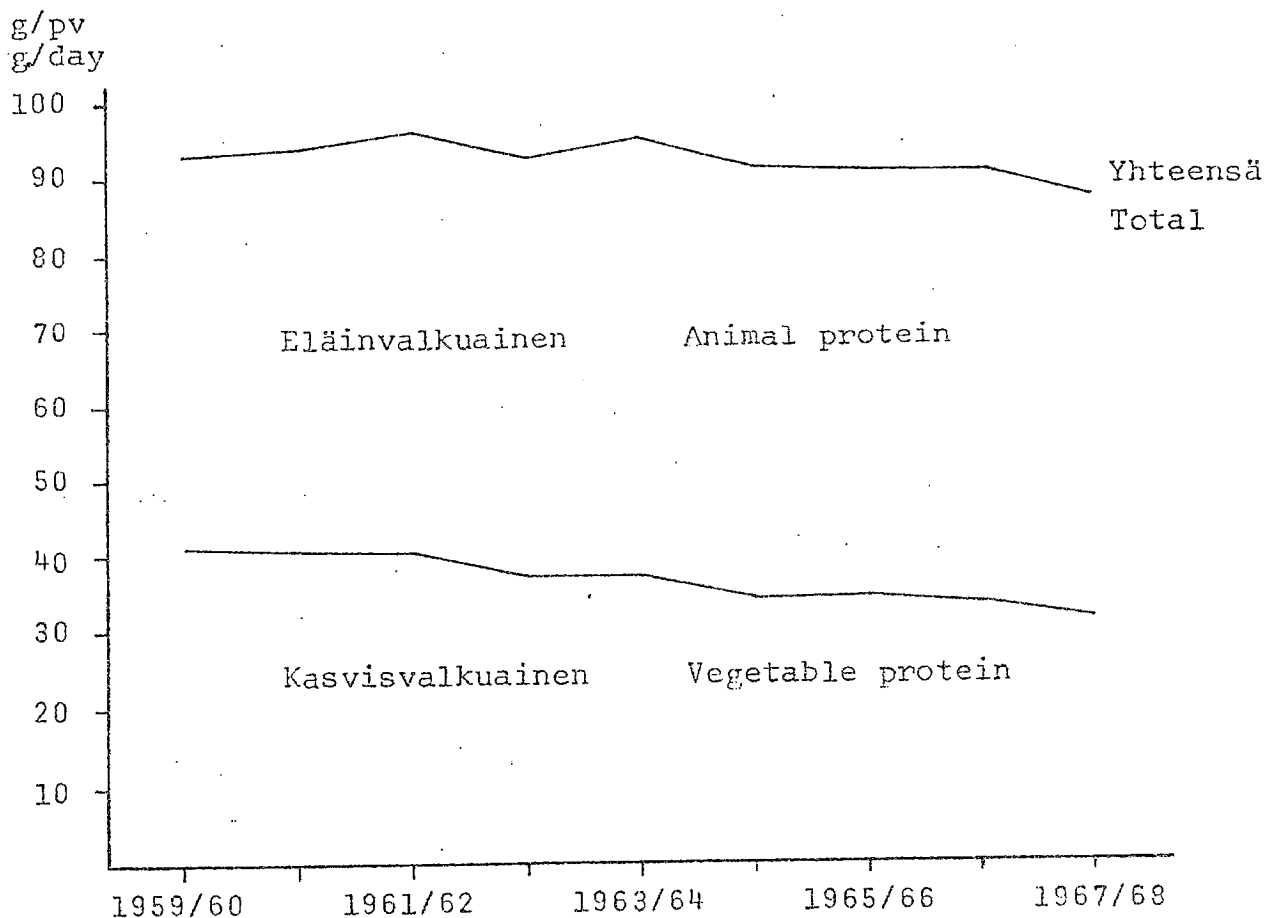
---

1) vrt. mm. SAULI, L.: Viljelijäperheiden elintaso maataloushalli-
tuksen kirjanpito-tiloilla tilivuosina 1935/36-
1948/49, Helsinki, 1951, (s.23).

Kuvio 3. Keskimääräinen valkuaiskulutus eri maissa vuosina 1963/64 - 1965/66

Diagram 3. Average per capita protein consumption in different countries 1963/64 - 1965/66. (Source: OECD Basic Statistics, Paris 1968)

Kuvio 4. Valkuaiskulutus henkilöä kohti päivässä 1959-68

Diagram 4. Per capita protein consumption in Finland 1959-68

Kaloreissa mitattuna on suomalaisen ravinnon kulutus jo pitkään ollut länsimaisella tasolla. Kansainvälinen vertailu, joka on suoritettu talousvuosien 1963/64 - 1965/66 keskimääräisten kulutuslukujen perusteella (Kuvio 2), osoittaa kalorikulutuksen Suomessa olevan jokseenkin samaa luokkaa esimerkiksi Länsi-Saksan, Norjan, Itävallan ja Ruotsin kalorikulutuksen kanssa. Selvästi alempi kulutustaso kaloreissa mitattuna kuin meillä näyttää vallinneen mm. Italiassa. Sen sijaan yllättävän korkea on ravinnon määrällinen kulutus Tanskassa ja Irlannissa. Ensin mainitussa maassa keskimääräinen kalorikulutus henkeä kohti on noin 10 % korkeampi kuin Suomessa ja jälkimmäisessä peräti 15 % korkeampi.

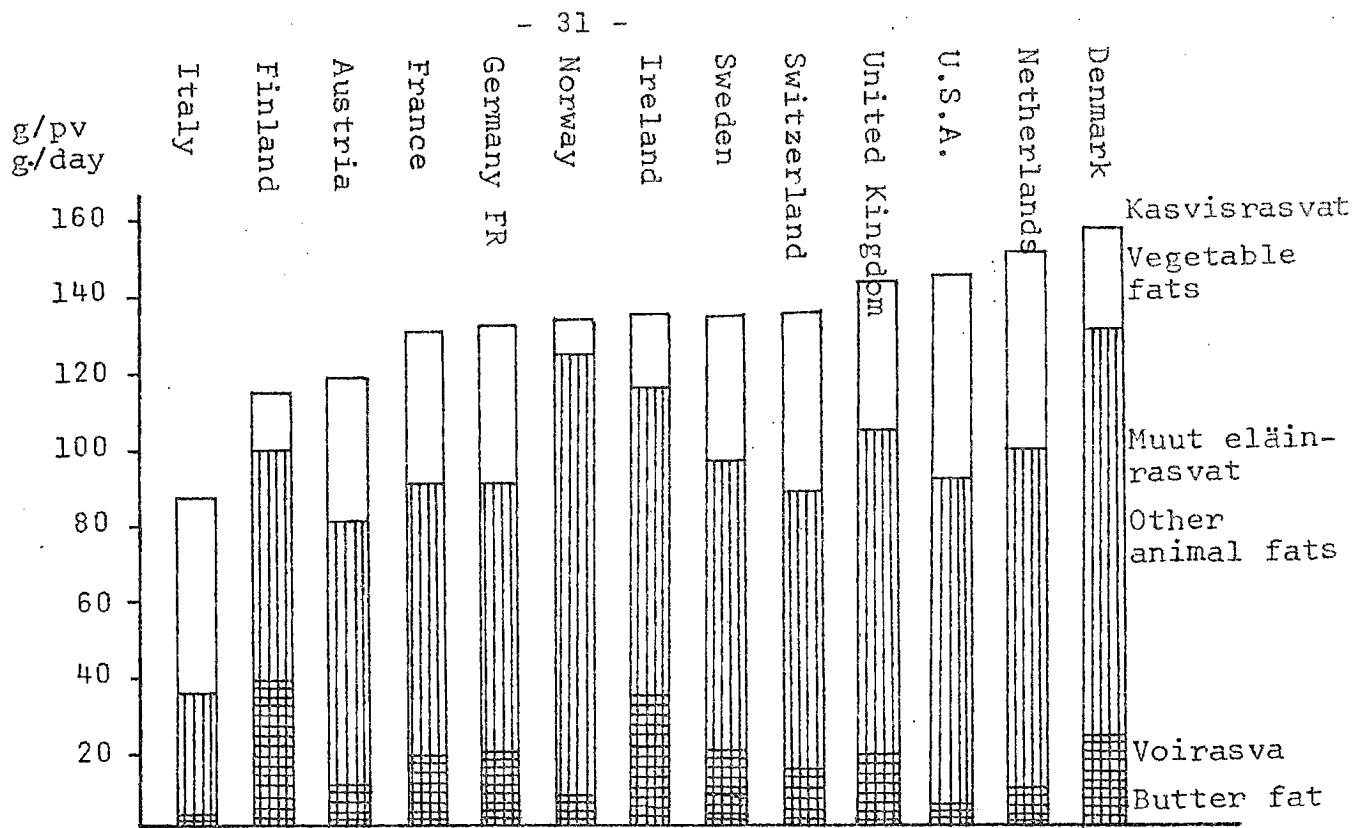
2. Valkuaisen ja rasvan kulutus

Ravinnon riittävyttä ja laatua voidaan mitata paitsi energiamäärällä myös sen sisältämien tärkeiden ravintoaineiden, kuten valkuaisen ja rasvan perusteella. Kuviossa 3 on esitetty keskimääräinen valkuaiskulutus henkeä kohti eräissä maissa talousvuosilta 1963/64 - 1965/66. Siitä voidaan todeta, että valkuaiskulutus meillä on verrattain korkealla tasolla. Ainoastaan Tanskassa ja Ranskassa esitetyistä maista on korkeampi valkuaiskulutus kuin meillä. Jos tarkastellaan animaalisen valkuaisen kulutusta, voidaan todeta sen olevan korkeimman USA:ssa. Suomessa on animaalisen valkuaisen kulutus myös huomattavan runsasta johtuen suuresta maidon ja maitotaloustuotteiden kulutuksesta. Niiden sisältämä valkuaismäärä on vaihdellut 35-38 %:n välillä koko valkuaiskulutuksestamme. USA:ssa animaalisen valkuaisravinnon koostumus on

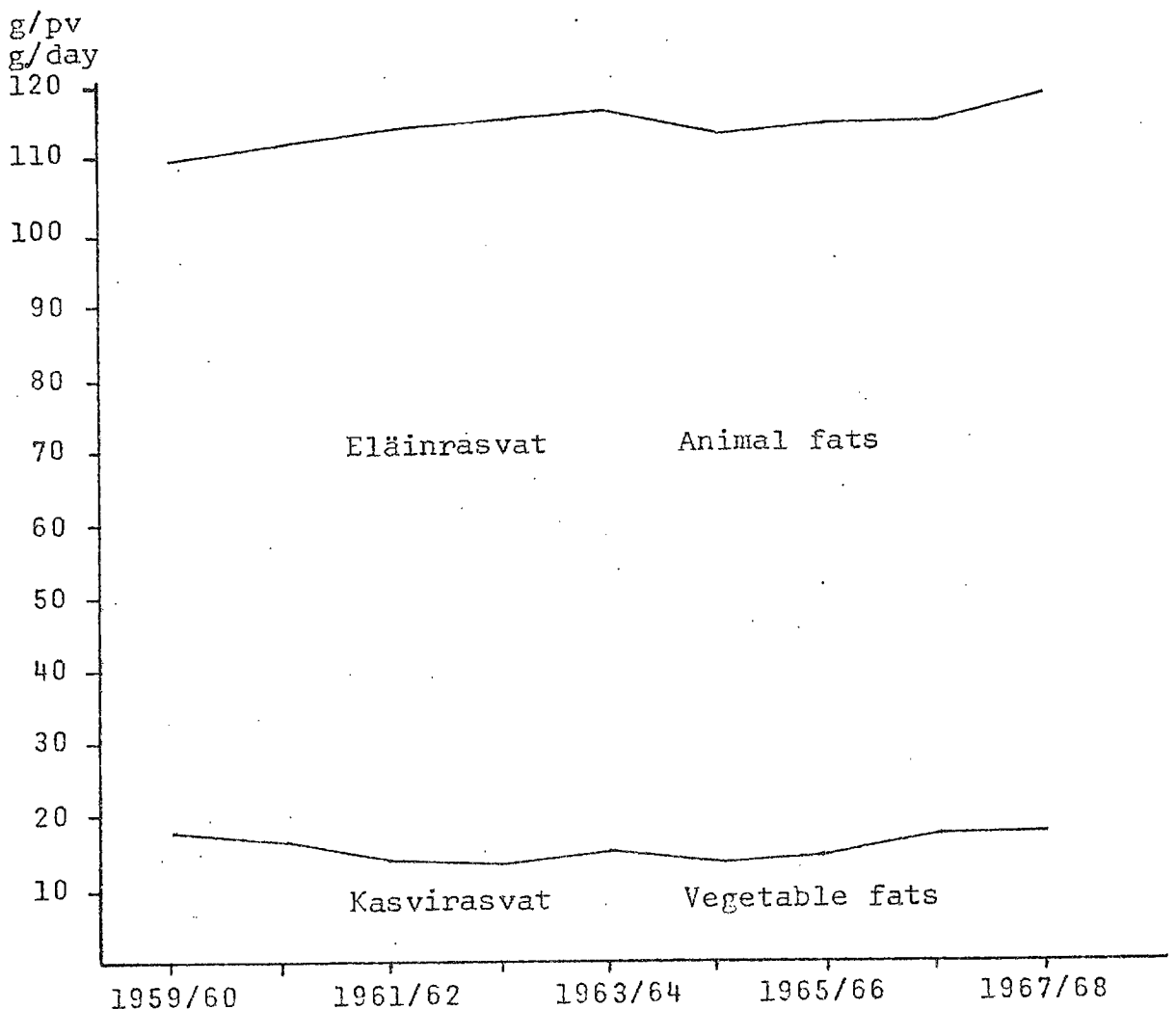
aivan toinen. Maidosta ja maitotaloustuotteista on peräisin siellä vain vähän yli 20 %. Sen sijaan lihaa kulutetaan niin runsaasti, että sen sisältämä valkuaismäärä on lähes 40 % koko valkuaiskulutuksesta. Muutokset valkuaiskulutuksessa Suomessa tarkasteluajanjaksona ovat olleet erittäin vähäisiä, joskin valkuaisravinnon koko käyttömäärä näyttää olevan lievästi alenemassa (Kuvio 4). Valkuaisravinnon koostumuksen voidaan sen sijaan todeta vähitellen muuttuvan, sillä kasvikunnasta peräisin oleva valkuaisravinto on 1960-luvun aikana jatkuvasti laskenut.

Kalori- ja valkuais tarkastelun lisäksi on ravintotaselaskelmissa kiinnitetty huomiota erikseen rasvankulutukseen. Rasvan kulutus keskimäärin maassamme on vaihdellut 1960-luvulla 110 g:sta 119 grammaan päivässä henkeä kohden. Verrattaessa rasvakulutusta eri maissa (Kuvio 5) voidaan todeta, että Suomen kulutusluvut ovat verrattain alhaisia. Runsaimmat rasvankäyttömäärät tarkastelun kohteena olevissa maissa ovat jopa lähes 40 % korkeammat kuin meillä. Kuviossa 5 esitettyihin rasvankäyttömääriin sisältyy kaikkien ravintoaineiden rasva. Täten esimerkiksi runsas sianlihankulutus nostaa huomattavasti rasvankäyttömääriä. Varsinaisten ravintorasvojen - voin, ravintoöljyjen ja margariinin - osuus rasvakulutuksesta on vain noin 50 %. Tarkasteltaessa rasvakulutuksen koostumusta eri maissa havaitaan, että Italiaa lukuunottamatta kaikissa tässä esitetyissä maissa on eläinkunnasta saatujen rasvojen osuus suurin. Eri ravintorasvoista on oheiseen kuvioon merkitty vain voin kulutusmäärät. Vaihtelut eri maiden välillä ovat tämänkin kohdalla huomattavan suuret. Johtavia maita voin käytön alalla ovat Suomi ja Irlanti. Vähäisimmät voin käyttömäärät ovat Italiassa ja USA:ssa.

Kuvio 5. Keskimääräinen rasvakulutus henkeä kohden päivässä eri maissa vuosina 1963/64 - 1965/66

Diagram 5. Average per capita fat consumption in different countries 1963/64 - 1965/66.
(Source: OECD Basic Statistics, Paris 1968)

Kuvio 6. Rasvakulutus henkilöä kohti päivässä.

Diagram 6. Per capita fat consumption in Finland 1959-68.

Rasvakulutuksen kehitys henkeä kohti laskien 1960-luvulla on Suomen osalta esitetty kuviossa 6. Rasvojen kokonaiskäytössä on havaittavissa vähäistä nousua. 1960-luvun alussa laskeutui kasvisrasvojen kulutus, mutta se on uudelleen noussut siinä määrin, että meillä kasvisrasvoja tutkimuskauden lopussa on käytetty suunnilleen sama määrä henkeä kohti kuin vuosikymmenen alussa. Kuitenkin on todettava, että valtaosa käyttämästämme rasvasta on edelleen peräisin eläinkunnasta.

3. Muita päätelmiä ravintoaineiden kulutuksesta

Selvitettäessä ravinnon kulutusta kokonaislaskelmien pohjalta on ravintotaselaskelmissa käsitelty kaikkien ravinnoksi menevien tuotteiden tuotantoa ja käyttöä. Tutkimuksen liitteinä olevissa taulukoissa on nähtävissä yksityisten eri tuotteiden tuotosmäärät ja käytönjakautuma. Ne antavat informaatiota lisäksi mm. siitä, kuinka suuressa määrin kunkin tuotteen kohdalla kulutus perustuu kotimaiseen tuotantoon. Tässä yhteydessä ei kuitenkaan ole pyritty ensisijaisesti varsinaisen omavaraisuuden selvittämiseen yksityisten tuotteiden ja koko maatalouden osalta. Tarkasteltaessa tilannetta tuotteittain voidaan kuitenkin todeta, että viljoista muut paitsi riisi ja maissi perustuvat pääasiassa kotimaiseen tuotantoon. Mm. vehnän kohdalla kotimainen tuotanto on 1960-luvulla ylittänyt yhtä vuotta lukuun ottamatta ihmisravinnoksi menneet määrät. Tästä huolimatta on laadun parantamiseksi ja eräistä muista syistä tuotu huomattavat määrät leipäviljaa. Vehnän ja rukiin kohdalla nettotuonti on tarkasteltuna

ajanjaksona ollut keskimäärin noin neljänneksen ihmisravinnoksi käytetystä määrästä. Kotieläintuotteisiin nähden ravintomme perustuu täydellisesti kotimaiseen tuotantoon. Ainoastaan lihan kohdalla on saattanut esiintyä ajoittain tilapäistä ja suhteellisen vähäistä tuontitarvetta. Suhteellisesti suurimmassa määrin perustuu ravintomme ulkomaiseen tuotantoon luonnollisesti hedelmien kohdalla. Mm. kotimainen omenasato on ollut vain noin 1/5 hedelmien kulutuksesta.

Liitetaulukossa 2 on esitetty eri tuotteiden kulutus henkeä kohden vuodessa ja päivässä. Lisäksi samassa yhteydessä on laskettu normilukuja hyväksi käyttäen eri tuotteiden päivittäisen kulutuksen kalori-, valkuais- ja rasvasisältö. Koska ravintotavissa on pyritty selvittämään kaikkien ihmisravinnoksi käytettyjen ravintoaineiden kulutus, antavat henkeä kohden lasketut kulutusluvut kielenkiintoista tietoa ruokavaliomme koostumuksesta ja siinä tapahtuneesta kehityksestä. Aikaisemmin on jo esitetty, että viljan osuus energiakulutuksestamme on noin 1/3. Vastavasti ravintorasvojen osuus on noin 15 %, kulutusmaidon noin 18 % ja lihankulutuksen osuus noin 7 % päivittäisestä kaloritarpeestamme. Muiden pohjoismaiden ravinnon kulutukseen verrattuna käytämme edelleen huomattavan runsaasti maitoa ja viljatuotteita. Sen sijaan lihan kulutus yhteensä on meillä samalla tasolla kuin Norjassa ja selvästi alempi kuin Ruotsissa ja Tanskassa. Hedelmien ja vihannesten kulutus meillä on erittäin alhaisella tasolla kansainvälisesti katsoen.

Summary

On Food Consumption in Finland during 1959-68 as Shown by Food Balance Sheets

In order to measure the production and consumption of foodstuffs and anticipate future development in this important marketing sector, various international organizations have called attention to the need for studying nutrition in different countries. Since the early 1950s, the Agricultural Economics Research Institute has prepared annual food balance sheets indicating food production and consumption, relying primarily on instructions from FAO. Included in the appendix of this study are balance sheets concerning the production and consumption of different food items in the years 1959/60-1967/68. The calculations are based on the following main principle: to the total amount of foodstuffs produced in the country are added imports, also taking into account changes in the stocks during the period in question. The sum is equal to the total amount of foodstuffs available in the period under examination. Once exports, use by domestic animals and industry, use for seeds and use for other purposes than food plus various losses are subtracted from this sum, the balance will show the quantities used for human food in any given period.

It has been recommended that a one-year period during which crops, harvested at the beginning of the said twelve-month cycle are consumed, be chosen as the time unit for calculating food balance sheets. In Finland, grains - our major source of food - are introduced on the market in late August, although most of the harvest is not marketed until September. Thus, it would seem that a twelve-month period beginning in September is best suited for our purpose. However, given the differing circumstances in various countries, it has been recommended

that - for the sake of uniformity - a twelve-month period beginning July 1 be selected, which is primarily used in this study.

To make the figures showing the total consumption of different food items comparable with those found in international studies, consumption is figured on a per capita basis (Table 2). The population figure cited in this study is equal to the number of people living in Finland during each year under examination. Thus, per capita consumption is influenced by, for instance, changes in the age breakdown because the figures indicating different age groups and sexes are not translated - in compliance with the recommendations - into equal consumer units. To make the figures indicating the per capita consumption of different food items commensurable, their protein and calorie contents are given in a form corresponding to international norms¹⁾.

In terms of calorie content, grain products form the greatest single group of commodities consumed in Finland. During the period examined in this study, grain products covered about one-third of the entire calorie consumption. Despite a fairly sharply declining trend in grain consumption, the dominating position that this group occupies in the Finnish diet has not been meaningfully eroded in the years from 1959 to 1968. In the calculation of balance sheets for various vegetable products, among which - in addition to grains - potatoes should be mentioned, several statistical sources were relied on: production figures are based on crop estimates and consumption figures on consumption surveys plus industrial production statistics. However, statistical errors are not included as separate units, nor losses occurring in marketing. Instead, they are added to the figures indicating the use for animal fodder. This practice was adopted because of the difficulty in determining the various contributing factors and because these are not of essential importance to the measurement of food consumption. Separate estimates are provided for the other quantities examined in this study.

---

¹⁾ FAO: Food composition tables - minerals and vitamins for the international use. Rome 1964.

It is generally believed that with rising living standards, consumption is so restructured that the consumption of grain products declines and that of more highly processed products, such as meat, increases. This trend is in evidence in the period that this study is concerned with. The per capita consumption of meat grew by some 20 per cent from the early 1960s to 1967/68. In the early part of the decade, beef consumption rose very fast but since the introduction of prices more favorable to pork, demand shifted more heavily to pork. Pork consumption has been far below international standards.

A special feature characterizing the Finnish diet is the great consumption of milk. The consumption of dairy products, on the other hand, is fairly low - if butter is not taken into account. Contributing to the emergence of consumption habits favorable to milk is probably the fairly large share of the farming population of the country's entire population plus the fact that the emphasis of food production has long rested on milk products. Because of the great consumption of milk, protein - particularly animal protein - consumption is fairly high compared with international standards (cf. Diagram 3).

Contrary to cheese consumption, the consumption of butter is very high. Only Ireland and New Zealand show a per capita consumption of butter approximating that of Finland. Butter accounts for some 75 per cent of the total consumption of fats. Margarine, which can be regarded as a butter substitute, consumption is thus fairly low. However, recent developments suggest that margarine is making headway at the expense of butter.

Average food consumption as shown by the balance sheets of this study was nearly 3,100 kcal per capita a day in the early part of the decade and 2,900 kcal in 1967/68. A clear downward trend in calorie consumption is observable: consumption is slowing down at the rate of about 1 per cent a year. An international comparative survey conducted between 1963/64 and 1965/66 on the basis of average consumption figures (Diagram 2) indicates that in Finland, the average per capita calorie consumption is essentially on the same level as, for instance, in West Germany, Norway, Austria and Sweden.

LIITETAULUKKO 1. Tärkeimpien ravintoaineiden tuotos, ulkomaankauppa ja käyttö

APPENDIX 1. Production, foreign sales and consumption of different commodities

		Milj.kg									
Tuotos		Varastojen muutos	Vienti	Tuonti	Käytet. oleva määrä	Siemeneksi	Teollisuuteen	Eläimille + häviöt	Ihmisravinnoksi		
Production	Change in stocks	Exports	Imports	Available supplies	Seed	Industrial uses	Feed + Waste	Food	Viljaa Grain	Jauhoja Flour	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.			
Vehnä	Wheat										
1959/60	242.6	43.1	263.2	450.0	43.3	2	19.7	385	289		
1960/61	368.0	60.1	116.8	470.4	55.0	-	27.4	388	291		
1961/62	460.8	102.7	138.5	490.8	72.7	-	37.1	381	286		
1962/63	421.5	+119.5	383.1	619.4	100.8	-	169.6	349	261.8		
1963/64	397.0	-114.8	48.7	483.6	70.6	4.4	51.0	357.6	268.2		
1964/65	462.5	+83.2	98.9	472.5	69.3	4.5	77.0	321.7	241.3		
1965/66	500.7	+3.7	36.5	508.6	62.7	5.7	115.0	325.2	243.9		
1966/67	368.3	-19.4	60.0	442.0	61.7	5.0	60.5	314.8	236.1		
1967/68	506.8	+35.1	58.4	529.6	56.0	7.3	162.6	303.7	227.8		

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.

Ruis Rye

1959/60	162.0	+35.7	15.5	100.8	211.6	22.1	2	35.5	152	149
1960/61	186.1	+37.9	0.3	38.8	186.7	18.8	1.8	22.1	144	141
1961/62	126.7	-29.7	16.9	37.8	177.3	14.8	1.4	11.1	150	147
1962/63	101.3	-28.4	1.6	74.1	202.2	14.2	1.6	43.4	143	140.0
1963/64	124.1	-31.3	8.9	31.6	178.1	18.4	1.6	34.9	123.2	120.7
1964/65	163.4	+32.6	0.4	64.3	194.7	20.4	1.5	49.5	123.3	120.8
1965/66	189.7	+4.0	5.5	-	180.2	19.6	2.0	34.5	124.1	121.6
1966/67	118.6	+11.8	0.6	45.2	151.4	17.8	1.5	16.4	115.7	113.4
1967/68	162.7	-12.6	0.7	28.6	203.2	12.6	7.4	67.9	115.3	113.0

Ohra Barley

1959/60	331.7	-8.9	-	-	340.6	42.5	17	239.1	42	32
1960/61	440.1	+60.1	-	1.1	381.1	40.2	15.0	281.9	44	33
1961/62	365.2	34.8	12.7	-	387.3	45.5	14.2	285.6	42	32
1962/63	270.1	-28.6	5.3	3.6	297.0	60.4	11.6	195.6	29.4	22.1
1963/64	492.3	+39.4	-	-	452.9	56.3	19.6	336.0	41.0	30.8
1964/65	369.7	-18.4	-	36.7	424.8	59.2	25.9	311.4	28.3	21.1
1965/66	501.6	+34.3	-	17.0	484.3	67.8	29.0	358.2	29.3	22.0
1966/67	596.7	-16.1	0.0	14.5	627.3	73.4	17.5	504.7	31.7	23.8
1967/68	680.8	+16.6	0.1	6.4	670.5	74.2	20.0	551.7	24.6	18.5

1
∞
1

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
Kaura Oats										
1959/60	696.3	-19.1	-	9.8	725.2	98.1	-	597.1	30	17
1960/61	1109.4	+145.2	-	-	964.2	94.6	-	840.6	29	16
1961/62	941.0	-70.8	10.4	-	1001.4	104.2	-	867.2	30	17
1962/63	615.8	-66.1	3.6	22.2	700.5	115.8	-	557.0	27.7	15.2
1963/64	820.1	+40.6	-	6.1	785.6	108.5	-	647.5	29.6	16.3
1964/65	742.0	-1.8	-	25.2	769.0	111.6	-	631.9	25.5	14.0
1965/66	1020.1	+74.5	-	0.1	945.7	113.2	0.5	806.7	25.3	13.9
1966/67	880.8	-72.0	26.0	0.1	926.9	108.1	-	793.2	25.6	14.1
1967/68	939.9	+7.2	-	-	932.7	108.1	-	800.3	24.3	13.4

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
Sekavilja + maissi Mix-grain + Maize										
1959/60	32.0			34.5	66.5	4.9	4	57.6		
1960/61	52.2			29.9	82.1	4.9	5.5	71.7		
1961/62	45.9			37.9	82.8	6.1	6.2	71.5		
1962/63	35.7			39.3	75.0	7.0	6.2	61.8		
1963/64	67.2			44.8	112.0	6.3	5.8	99.9		
1964/65	40.9			62.5	103.4	5.7	7.5	90.2		
1965/66	58.8			36.3	95.1	5.7	8.9	80.5		
1966/67	51.5			14.9	66.4	6.0	10.8	49.6		
1967/68	60.4			12.4	72.8		11.9	69.0		

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Riisi Rice									
1959/60	-			14.5	14.5				14.5
1960/61				12.4	12.4				12.4
1961/62				13.3	13.3				13.3
1962/63				13.1	13.1				13.1
1963/64				15.9	15.9				15.9
1964/65				14.5	14.5				14.5
1965/66				15.7	15.7				15.7
1966/67				14.6	14.6				14.6
1967/68				15.4	15.4				15.4

	1)	2)	3)	4)	5)	6)	7)	8)	9)
Peruna ¹⁾ Potatoes									
1959/60	1 078.9			2.1	1 081.0	219.0	48.0	445.0	369
1960/61	1 716.7				1 716.7	220.0	176.0	857.7	463
1961/62	1 057.1			0.1	1 057.2	182.0	75.7	341.5	458
1962/63	950.2	+1.5		0.2	948.9	180.2	30.8	278.9	459
1963/64	1 221.2	-1.0			1 222.0	182.8	91.5	484.9	463
1964/65	850.2	-3.6		-	853.8	167.5	21.0	202.2	463.1
1965/66	1 257.4	+11.2		-	1 246.2	180.0	111.0	492.3	462.9
1966/67	1 066.4	-18.9		0.1	1 085.4	166.7	82.1	383.3	453.3
1967/68	880.6	-9.2		8.5	898.3	163.8	44.5	287.7	402.3

1) Perunan kulutus arvioitu satovuosina 1960/61 - 66/67 kaupunkien ja kauppaloitten kulutustutkimuksen (1955/56) ja maaseudun kulutustutkimuksen (1959/60) perusteella, satovuosina 1967/68 vuoden 1966 kotitalousiedustelun perusteella.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Perunajauho Potato-flour									
1959/60	6.4			1.6	8.0				8.0
1960/61	23.5	+15.0			8.5				8.5
1961/62	10.1	+2.6			7.5				7.5
1962/63	4.1	-3.4			7.5				7.5
1963/64	12.2	+4.2			8.0				8.0
1964/65	2.8	-4.0			6.8				6.8
1965/66	14.6	+2.5			12.1				12.1
1966/67	11.7	- 0.1			11.8				11.8
1967/68	6.4	- 0.1			6.5				6.5
Sokeri Sugar									
1959/60	42.9	- 3.4		132.0	178.3				178.3
1960/61	57.2	- 5.1		114.2	176.5				176.5
1961/62	62.4	+16.5		131.1	177.0				177.0
1962/63	39.8	-14.8		131.1	185.7				185.7
1963/64	51.8	+10.5		136.5	177.8				177.8
1964/65	45.3	+17.5		150.7	178.5				178.5
1965/66	36.2	-26.2		136.1	198.5				198.5
1966/67	51.3	+24.7	12.4	177.9	192.1				192.1
1967/68	48.2	+46.7	49.6	232.8	184.7				184.7
Hunaja Honey									
1967/68	0.9			0.2	1.1				1.1

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Herne Peas									
1959/60	6.8			4.8	11.6	1.1		2.6	7.9
1960/61	7.7			1.1	8.8	0.8		3.0	5.0
1961/62	4.5			6.7	11.2	0.7		5.3	5.2
1962/63	3.1			6.7	9.8	0.4		4.2	5.2
1963/64	2.7			6.3	9.0	0.5		3.3	5.2
1964/65	3.1			8.6	11.7	0.6		5.6	5.4
1965/66	4.1			7.2	11.3	0.8		5.0	5.5
1966/67	2.2			4.6	6.8	0.8		0.2	5.8
1967/68	3.4			7.3	10.7	0.4		4.8	5.5

	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67	1967/68
Pähkinät Nuts									
1959/60	0.9	0.9							0.9
1960/61	1.4	1.4							1.4
1961/62	2.3	2.3							2.3
1962/63	2.9	2.9				1.5			1.4
1963/64	2.1	2.1				0.6			1.5
1964/65	3.0	3.0				0.5			2.5
1965/66	3.6	3.6				1.0			2.6
1966/67	2.2	2.2				-			2.2
1967/68	3.1	3.1				1.2			1.9

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Öljykasvien siemenet			Oil seeds						
1959/60	24.9			31.7	56.6		56.6		
1960/61	4.0			31.5	35.5		35.5		
1961/62	6.5			14.3	20.8		20.8		
1962/63	7.9			61.4	69.3		69.3		
1963/64	8.0			63.4	71.4		71.4		
1964/65	9.0			59.3	68.3		68.3		
1965/66	6.7			83.5	90.2		90.2		
1966/67	3.0			89.7	92.7		92.7		
1967/68	8.8			68.8	77.6		77.6		
Vihannekset, tuoreet			Vegetables, fresh						
1959/60	90 ¹⁾			3.2	93.2		93.2		93.2
1960/61	65 ¹⁾			2.2	67.2		67.2		67.2
1961/62	60 ¹⁾			6.4	66.4		66.4		66.4
1962/63	54 ¹⁾			12.8	56.8		56.8		56.8
1963/64	58.5 ¹⁾			9.0	67.5		67.5		67.5
1964/65	56.9 ¹⁾			9.1	66.0		66.0		66.0
1965/66	52.5 ¹⁾			13.7	66.2		66.2		66.2
1966/67	54.6 ¹⁾			10.8	65.4		65.4		65.4
1967/68	60.7 ¹⁾			12.0	72.7		72.7		72.7

¹⁾ Tuotos arvioitu kulutuksen perusteella

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Vihannekset, säilötyt									
Vegetables, canned									
1959/60				1.3	1.3				1.3
1960/61				0.8	0.8				0.8
1961/62				1.0	1.0				1.0
1962/63				3.5	3.5				3.5
1963/64				1.1	1.1				1.1
1964/65				1.1	1.1				1.1
1965/66				2.4	2.4				2.4
1966/67				1.7	1.7				1.7
1967/68	11.6			3.7	15.3				15.3

- 4 -

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Hedelmät, tuoreet									
Fruits, fresh									
1959/60	16.0			85.1	101.1				101.1
1960/61	45.0			86.2	131.2				131.2
1961/62	35.0			96.1	131.1				131.1
1962/63	35.0			112.2	147.2				147.2
1963/64	18.0			108.9	126.9				126.9
1964/65	40.0			105.9	145.9				145.9
1965/66	15.0			112.6	127.6				127.6
1966/67	10.0			129.5	139.5				139.5
1967/68	18.0			117.5	135.5				135.5

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Naudanliha	Beef								
1959/60	70.0				70.0				70.0
1960/61	62.9		6.6		69.5				69.5
1961/62	72.3		3.2		75.5				75.5
1962/63	80.6		0.9		81.5				81.5
1963/64	90.1	0.1			90.0				90.0
1964/65	96.4	1.5			94.9				94.9
1965/66	83.0	0.2	6.3		89.1				89.1
1966/67	88.2	1.0	3.1		90.3				90.3
1967/68	87.27	0.12	0.94		88.09				88.09

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Vasikanliha	Veal								
1959/60	4.0				4.0				4.0
1960/61	3.3				3.3				3.3
1961/62	3.1				3.1				3.1
1962/63	3.2		0.2		3.4				3.4
1963/64	3.2				3.2				3.2
1964/65	3.3				3.3				3.3
1965/66	3.3				3.3				3.3
1966/67	1.6				1.6				1.6
1967/68	1.19				1.19				1.19

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Sianliha	Pork								
1959/60	57.2		1.6	2.3	57.9				57.9
1960/61	56.4		0.3	3.9	60.0				60.0
1961/62	64.6		1.0	1.1	64.7				64.7
1962/63	68.9		3.0	0.6	66.5				66.5
1963/64	65.9		0.1	1.0	66.8				66.8
1964/65	67.8		2.4	1.4	66.8				66.8
1965/66	70.1		1.9	1.0	69.2				69.2
1966/67	81.2		7.6	0.8	74.4				74.4
1967/68	90.55		12.24	0.59	78.90				78.90
Lampaanliha	Mutton								
1959/60	2.5				2.5				2.5
1960/61	2.6				2.6				2.6
1961/62	2.2				2.2				2.2
1962/63	1.7				1.7				1.7
1963/64	1.6				1.6				1.6
1964/65	1.7				1.7				1.7
1965/66	1.6				1.6				1.6
1966/67	1.2				1.2				1.2
1967/68	1.13			0.05	1.18				1.18

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Muu liha									
	Other meat								
1959/60	9.3		0.8		8.5				8.5
1960/61	8.9		0.2		8.7				8.7
1961/62	10.9		0.1		10.8				10.8
1962/63	10.1		0.3	0.2	10.0				10.0
1963/64	10.8		1.0	0.1	9.9				9.9
1964/65	11.7		0.3	0.1	11.5				11.5
1965/66	11.1		0.4	0.5	11.2				11.2
1966/67	11.1		0.2	0.5	11.4				11.4
1967/68	11.57		0.55	0.23	11.25				11.25

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Kananmunat									
	Eggs								
1959/60	32.5		7.1		25.4				25.4
1960/61	43.7		8.1		35.6				35.6
1961/62	44.4		9.3		35.1				35.1
1962/63	45.7		8.6		37.1				37.1
1963/64	49.1		7.5		41.6				41.6
1964/65	50.7		10.1		40.6				40.6
1965/66	53.3		10.2		43.1				43.1
1966/67	56.3		14.1		42.2				42.2
1967/68	55.5		16.46		39.04				39.04

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Tuore kala									
Fish, fresh									
1959/60	40.0		0.5	40.5			2.4		38.1
1960/61	41.0		1.3	42.3			2.5		39.8
1961/62	44.0		2.3	46.3				6.7	39.6
1962/63	38.8		3.1	41.9				9.0	32.9
1963/64	50.2		3.2	53.2				7.2	46.0
1964/65	37.8		3.7	41.5				7.8	33.7
1965/66	43.9		5.3	49.2				7.2	42.0
1966/67	42.6		5.6	48.2				7.2	41.0
1967/68	44.0		6.19	50.19				8.4	41.79

1 49 1

Säilötty kala Fish, canned

1959/60	9.4	9.4	9.4	9.4	9.4				9.4
1960/61	9.3	9.3	9.3	9.3	9.3				9.3
1961/62	12.1	12.1	12.1	12.1	12.1				12.1
1962/63	8.6	8.6	8.6	8.6	8.6				8.6
1963/64	11.8	11.8	11.8	11.8	11.8				11.8
1964/65	10.2	10.2	10.2	10.2	10.2				10.2
1965/66	11.8	11.8	11.8	11.8	11.8				11.8
1966/67	11.8	11.8	11.8	11.8	11.8				11.8
1967/68	10.1	10.1	10.1	10.1	10.1				10.1

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Maito									
Milk									
1959	3 389.4				3 389.4		2 046.8	105.1	1 237.5
1960	3 535.1				3 535.1		2 160.4	99.5	1 275.2
1961	3 624.5				3 624.5		2 228.0	102.4	1 294.1
1962	3 643.6				3 643.6		2 210.0	97.2	1 336.4
1963	3 758.0				3 758.0		2 329.6	91.8	1 336.6
1964	3 825.2				3 825.2		2 411.5	84.6	1 329.1
1965	3 755.8				3 755.8		2 358.8	79.2	1 317.8
1966	3 689.3				3 689.3		2 288.2	72.8	1 328.3
1967	3 559.4				3 559.4		2 178.7	68.7	1 312.0

Kuorittu maito Skim milk

1959	1 680.0				1 680.0		200.0	1 299.0	181.0
1960	1 770.0				1 770.0		200.0	1 314.0	156.0
1961	1 760.0				1 760.0		192.0	1 412.0	156.0
1962	1 769.5				1 769.5		218.2	1 395.1	156.2
1963	1 861.5				1 861.5		302.2	1 400.4	158.9
1964	1 866.1				1 866.1		318.8	1 389.8	157.5
1965	1 838.6				1 838.6		427.9	1 265.2	145.5
1966	1 834.1				1 834.1		522.9	1 166.1	145.2
1967	1 758.6				1 758.6		542.7	1 095.8	120.1

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Maitojaaha									
		Milk powder							
1959	8.0		4.5		3.5			1.0	2.5
1960	11.4		4.2		7.2			3.9	3.3
1961	13.1		4.8		8.3			4.9	3.4
1962	15.1	+1.3	4.2		9.6			5.5	4.1
1963	31.0	+0.3	15.8		14.9			10.8	4.1
1964	49.1	-0.3	26.1		23.3			17.4	5.9
1965	51.7	+0.8	18.7		32.2			25.1	7.1
1966	55.6	+4.9	15.1		35.6			27.1	8.5
1967	55.6	+4.9	15.0		35.7			27.1	8.6
Juusto									
		Cheese							
1959/60	28.7	+0.6	18.8		9.3				9.3
1960/61	31.4	-0.2	17.1		14.5				14.5
1961/62	32.6	+0.8	17.7		14.1				14.1
1962/63	31.9	+0.2	15.7		16.0				16.0
1963/64	35.9	+0.2	20.2		15.5				15.5
1964/65	36.0	+0.5	20.0		15.5				15.5
1965/66	37.1	-0.4	21.3		16.2				16.2
1966/67	34.8	-0.1	19.0	0.1	16.0				16.0
1967/68	35.1	+2.8	15.8	0.1	16.6				16.6

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Voi Butter									
1959/60	89.1	+1.1	21.3		66.7				66.7
1960/61	92.7	-0.2	21.5		71.4				71.4
1961/62	97.1	+0.6	13.5		83.0				83.0
1962/63	97.5	+0.7	11.3		85.5				85.5
1963/64	107.2	-0.4	24.0		83.6				83.6
1964/65	101.4	-0.3	20.6		81.1				81.1
1965/66	101.1	+1.5	17.6		82.0				82.0
1966/67	93.1	-1.3	15.3		79.1				79.1
1967/68	101.6	+4.2	18.5		78.9				73.9

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Kasviöljyt Vegetable oils									
1959/60	16.1	-1.5	6.7	5.3	16.2		12.2		(4.0)
1960/61	18.1	-1.3	6.5	2.1	15.0		10.1		4.9
1961/62	15.6	-1.2	2.9	2.3	16.2		12.5		3.7
1962/63	18.2	+1.6	4.1	1.8	14.3		10.4		3.9
1963/64	20.5	-0.6	6.6	2.7	17.2		12.5		4.7
1964/65	21.1	-2.1	7.4		17.8		14.8		3.0
1965/66	20.0	+2.6	5.1		12.3		9.1		3.2
1966/67	29.9	-0.2	7.0	0.3	22.8		19.5		3.3
1967/68	31.2	-1.2	11.7	0.6	21.3		18.0		3.3

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Margariini									
Margarine				0.1					
1959/60	29.7				29.8				29.8
1960/61	26.5				26.5				26.5
1961/62	16.4				16.4				16.4
1962/63	16.4				16.4				16.4
1963/64	18.5				18.5				18.5
1964/65	19.0				19.0				19.0
1965/66	20.7				20.7				20.7
1966/67	22.2				22.2				22.2
1967/68	24.4				24.4				24.4

	Muut ravintorasvat	Other fats
1959	9.6	5.2
1960	14.2	6.5
1961	10.0	1.6
1962	9.4	1.0
1963	11.9	0.6
1964	21.4	0.6
1965	9.6	1.4
1966	15.2	2.4
1967	14.7	1.5
		14.8
		20.7
		11.6
		10.4
		12.5
		10.1
		11.0
		17.6
		16.2
		18.3
		9.4
		8.0
		10.0
		7.3
		7.6
		13.6
		12.7
		2.4
		2.4
		2.2
		2.4
		2.5
		2.8
		3.4
		4.0
		3.5

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Kaakao									
Cocoa									
1959/60				1.1	1.1				1.1
1960/61				1.2	1.2				1.2
1961/62				1.4	1.4				1.4
1962/63				1.7	1.7				1.7
1963/64				1.7	1.7				1.7
1964/65				2.3	2.3				2.3
1965/66				2.5	2.5				2.5
1966/67				5.0	5.0				5.0
1967/68				5.0	5.0				5.0

LIITETAULUKKO 2. Eri ravintoaineiden keskimääräinen kulutus henkeä kohden

APPENDIX 2. Consumption of different commodities per capita

	kg/vuosi kg/year	g/päivä g/day	kcal/päivä kcal/day	Valkuaista Protein g/päivä g/day	Rasvaa Fat g/päivä g/day
	1.	2.	3.	4.	5.
Vehnä Wheat					
1959/60	65.1	178.49	650	19.5	2.0
1960/61	65.0	178.08	648	19.4	2.0
1961/62	63.7	174.63	636	19.0	1.9
1962/63	57.9	158.63	577	17.3	1.7
1963/64	58.8	161.10	586	17.6	1.8
1964/65	52.5	143.84	524	15.7	1.4
1965/66	52.7	144.38	526	15.7	1.4
1966/67	50.8	139.17	507	15.2	1.5
1967/68	48.72	133.10	484	14.5	1.5
Ruis Rye					
1959/60	33.6	92.02	294	10.1	1.7
1960/61	31.5	86.28	275	9.5	1.6
1961/62	32.8	89.75	286	9.9	1.7
1962/63	31.0	84.93	271	9.3	1.6
1963/64	26.5	72.60	232	8.0	1.4
1964/65	26.3	72.05	230	7.9	1.4
1965/66	26.3	72.05	230	7.9	1.4
1966/67	24.4	66.84	213	7.3	1.3
1967/68	24.17	66.03	211	7.3	1.3

	1.	2.	3.	4.	5.
Ohra Barley					
1959/60	7.2	19.76	66	2.2	0.4
1960/61	7.4	20.27	67	2.2	0.4
1961/62	7.1	19.53	65	2.1	0.4
1962/63	4.9	13.42	45	1.5	0.2
1963/64	6.8	18.63	62	2.0	0.3
1964/65	4.6	12.60	42	1.4	0.2
1965/66	4.8	13.15	44	1.4	0.2
1966/67	5.1	13.97	46	1.5	0.3
1967/68	3.96	10.82	36	1.2	0.2

Kaura Oats

1959/60	3.8	10.50	40	1.4	0.8
1960/61	3.6	9.86	38	1.3	0.7
1961/62	3.8	10.38	40	1.3	0.8
1962/63	3.4	9.32	36	1.2	0.7
1963/64	3.6	9.86	38	1.3	0.7
1964/65	3.0	8.22	32	1.1	0.6
1965/66	3.0	8.22	32	1.1	0.6
1966/67	3.0	8.22	32	1.1	0.6
1967/68	2.87	8.22	30	1.0	0.6

Riisi Rice

1959/60	3.3	8.96	32	0.6	0.2
1960/61	2.8	7.67	28	0.5	0.1
1961/62	3.0	8.11	29	0.5	0.1
1962/63	2.9	7.95	29	0.5	0.1
1963/64	3.5	9.59	35	0.6	0.2
1964/65	3.2	8.77	32	0.6	0.1
1965/66	3.4	9.32	34	0.6	0.2
1966/67	3.1	8.49	31	0.6	0.1
1967/68	3.29	8.99	32	0.6	0.2

	1.	2.	3.	4.	5.
Peruna Potatoes					
1959/60	83.2	227.90	160	3.9	0.2
1960/61	103.4	283.29	198	4.8	0.3
1961/62	102.1	279.64	196	4.8	0.3
1962/63	101.5	278.08	195	4.7	0.3
1963/64	101.5	278.08	195	4.7	0.3
1964/65	100.7	275.89	193	4.7	0.3
1965/66	100.1	274.25	192	4.7	0.3
1966/67	97.5	267.13	187	4.5	0.3
1967/68	86.0	235.08	165	4.0	0.2

	1.	2.	3.	4.	5.
Perunajauho Potato-flour					
1959/60	1.8	4.94	17	0.4	0.0
1960/61	1.9	5.21	18	0.4	0.0
1961/62	1.7	4.58	16	0.4	0.0
1962/63	1.7	4.66	16	0.4	0.0
1963/64	1.8	4.94	17	0.4	0.0
1964/65	1.5	4.11	14	0.3	0.0
1965/66	2.6	7.12	25	0.6	0.0
1966/67	2.5	6.85	24	0.6	0.0
1967/68	1.39	3.80	13	0.3	0.0

	1.	2.	3.	4.	5.
Sokeri Sugar					
1959/60	40.2	110.12	426	-	-
1960/61	39.4	107.95	418	-	-
1961/62	39.4	108.08	418	-	-
1962/63	41.1	112.60	436	-	-
1963/64	39.0	106.85	414	-	-
1964/65	38.8	106.30	411	-	-
1965/66	42.9	117.50	455	-	-
1966/67	41.3	113.15	438	-	-
1967/68	39.50	107.91	418	-	-

	1.	2.	3.	4.	5.
Hunaja Honey					
1967/68	0.24	0.66	2		

	1.	2.	3.	4.	5.
Herne Peas					
1959/60	1.8	4.88	17	1.1	0.1
1960/61	1.1	3.06	11	0.7	0.1
1961/62	1.2	3.18	11	0.7	0.1
1962/63	1.1	3.01	10	0.7	0.1
1963/54	1.1	3.01	10	0.7	0.1
1964/65	1.2	3.29	11	0.7	0.1
1965/66	1.2	3.29	11	0.7	0.1
1966/67	1.2	3.29	11	0.7	0.1
1967/68	1.18	3.22	11	0.7	0.1

Pähkinät Nuts					
1959/60	0.2	0.56	2	0.1	0.2
1960/61	0.3	0.82	3	0.1	0.3
1961/62	0.5	1.40	4	0.1	0.4
1962/63	0.3	0.82	2	0.1	0.2
1963/64	0.3	0.82	2	0.1	0.2
1964/65	0.5	1.37	5	0.2	0.3
1965/66	0.6	1.64	6	0.3	0.5
1966/67	0.5	1.36	5	0.2	0.4
1967/68	0.41	1.12	4	0.2	0.3

Vihannekset Vegetables					
1959/60	21.3	58.36	13	0.8	0.1
1960/61	15.2	41.61	9	0.6	0.1
1961/62	15.0	41.15	9	0.6	0.1
1962/63	15.6	42.74	9	0.6	0.1
1963/64	15.0	41.10	9	0.6	0.1
1964/65	14.6	40.01	9	0.6	0.1
1965/66	14.8	40.55	9	0.5	0.1
1966/67	14.5	39.73	9	0.5	0.1
1967/68	18.8	51.42	15	0.6	0.2

	1.	2.	3.	4.	5.
Hedelmät, tuoreet	Fruits, fresh				
1959/60	22.8	62.44	30	0.4	0.2
1960/61	29.3	80.26	37	0.4	0.2
1961/62	29.2	80.05	38	0.4	0.2
1962/63	32.5	89.04	42	0.5	0.2
1963/64	27.8	76.16	36	0.4	0.2
1964/65	31.7	86.85	40	0.4	0.2
1965/66	27.6	75.62	31	0.4	0.2
1966/67	30.0	82.19	40	0.5	0.2
1967/68	28.978	79.56	37	0.4	0.2

	1.	2.	3.	4.	5.
Hedelmät, säilötyt	Fruits, canned and dried				
1959/60	2.8	7.72	16	0.1	0.0
1960/61	2.8	7.77	15	0.1	0.0
1961/62	2.8	7.57	14	0.1	0.1
1962/63	2.9	7.95	15	0.2	0.1
1963/64	2.8	7.61	13	0.3	0.1
1964/65	2.8	7.67	13	0.3	0.1
1965/66	3.2	8.77	16	0.3	0.1
1966/67	3.5	9.68	14	0.2	0.0
1967/68	3.208	8.76	13	0.1	0.0

	1.	2.	3.	4.	5.
Marjat	Berries				
1959/60	7.1	19.45	9	0.2	0.1
1960/61	6.7	18.72	8	0.2	0.1
1961/62	6.7	18.32	9	0.2	0.1
1962/63	6.9	18.90	9	0.2	0.1
1963/64	7.0	19.17	9	0.2	0.1
1964/65	6.7	18.36	9	0.2	0.1
1965/66	6.6	18.08	9	0.2	0.1
1966/67	6.5	17.80	9	0.2	0.1
1967/68	7.4	20.22	10	0.2	0.1

	1.	2.	3.	4.	5.
Naudanliha	Beef				
1959/60	15.8	43.23	71	6.6	4.8
1960/61	15.5	42.53	70	6.5	4.7
1961/62	16.8	46.11	76	7.0	5.1
1962/63	18.0	49.32	81	7.5	5.4
1963/64	19.7	53.97	89	8.2	5.9
1964/65	20.6	56.44	93	8.6	6.2
1965/66	19.3	52.88	87	8.0	5.8
1966/67	19.4	53.15	87	8.1	5.8
1967/68	18.839	51.47	84	7.8	5.7

	Vasikanliha Veal				
1959/60	0.9	2.47	3	0.4	0.2
1960/61	0.7	2.02	3	0.3	0.2
1961/62	0.7	1.89	3	0.3	0.2
1962/63	0.8	2.19	3	0.3	0.2
1963/64	0.7	1.92	3	0.3	0.2
1964/65	0.7	1.92	3	0.3	0.2
1965/66	0.7	1.92	3	0.3	0.2
1966/67	0.3	0.82	1	0.1	0.1
1967/68	0.254	0.70	1	0.1	0.1

	Sianliha Pork				
1959/60	13.1	35.76	112	4.2	10.4
1960/61	13.4	36.72	115	4.3	10.6
1961/62	14.4	39.51	123	4.7	11.5
1962/63	14.7	40.27	126	4.8	11.7
1963/64	14.6	40.00	125	4.7	11.6
1964/65	14.5	39.73	124	4.7	11.5
1965/66	15.0	41.10	128	4.8	11.9
1966/67	16.0	43.84	137	5.2	12.7
1967/68	16.874	46.10	144	5.4	13.4

	1.	2.	3.	4.	5.
Lampaanliha	Mutton				
1959/60	0.6	1.55	2	0.2	0.1
1960/61	0.6	1.59	2	0.2	0.1
1961/62	0.5	1.34	2	0.2	0.1
1962/63	0.4	1.10	1	0.1	0.1
1963/64	0.4	1.10	1	0.1	0.1
1964/65	0.4	1.10	1	0.1	0.1
1965/66	0.3	0.82	1	0.1	0.1
1966/67	0.3	0.82	1	0.1	0.1
1967/68	0.252	0.69	1	0.1	0.0

	1.	2.	3.	4.	5.
Muu liha	Other meat				
1959/60	1.9	5.25	5	0.7	0.2
1960/61	1.9	5.21	5	0.8	0.2
1961/62	2.4	6.60	8	1.0	0.3
1962/63	2.2	6.03	6	0.9	0.3
1963/64	2.2	5.95	7	0.9	0.3
1964/65	2.5	6.85	8	1.0	0.3
1965/66	2.4	6.58	7	1.0	0.3
1966/67	2.5	6.85	7	1.0	0.2
1967/68	2.406	6.57	7	1.0	0.3

	1.	2.	3.	4.	5.
Kananmunat	Eggs				
1959/60	5.7	15.69	23	1.7	1.6
1960/61	8.0	21.92	32	2.4	2.3
1961/62	7.8	21.43	31	2.4	2.2
1962/63	8.2	22.47	32	2.5	2.3
1963/64	9.1	24.93	36	2.7	2.6
1964/65	8.8	24.11	35	2.7	2.5
1965/66	9.3	25.48	37	2.8	2.6
1966/67	9.07	24.85	36	2.7	2.6
1967/68	8.35	22.81	33	2.5	2.4

	1.	2.	3.	4.	5.
Tuore kala	Fish, fresh				
1959/60	8.6	23.53	31	4.4	1.3
1960/61	8.9	24.36	32	4.6	1.4
1961/62	8.8	24.18	32	4.5	1.4
1962/63	7.2	19.73	26	3.7	1.1
1963/64	10.1	27.67	37	5.2	1.6
1964/65	7.3	20.00	26	3.8	1.1
1965/66	9.1	24.93	33	4.7	1.4
1966/67	8.81	24.14	32	4.5	1.4
1967/68	8.94	24.43	32	4.6	1.4

Säilötty kala	Fish, canned				
1959/60	2.1	5.81	14	1.4	0.9
1960/61	2.1	5.70	13	1.3	0.8
1961/62	2.7	7.38	14	1.9	0.5
1962/63	1.9	5.20	8	1.2	0.3
1963/64	2.6	7.23	11	1.6	0.5
1964/65	2.3	6.29	15	1.4	1.0
1965/66	2.5	7.95	18	1.9	1.2
1966/67	2.5	6.95	16	1.6	1.1
1967/68	2.1	5.85	14	1.3	0.9

Maito	Milk				
1959	279.0	764.29	520	26.8	29.8
1960	284.8	780.27	531	27.3	30.4
1961	288.4	790.16	537	27.7	30.8
1962	295.5	809.59	551	28.3	31.6
1963	293.0	802.74	546	28.1	31.3
1964	289.1	792.05	539	27.7	30.9
1965	284.9	780.55	531	27.3	30.4
1966	285.6	782.47	532	27.4	30.5
1967	280.58	768.71	538	26.9	33.1

	1.	2.	3.	4.	5.
Kuorittu maito		Skim milk			
1959	40.8	111.65	44	4.0	0.4
1960	34.8	95.45	37	3.4	0.4
1961	34.8	95.26	37	3.4	0.4
1962	34.5	94.52	37	3.4	0.4
1963	34.8	95.34	37	3.4	0.4
1964	34.3	93.97	37	3.4	0.4
1965	31.5	86.30	34	3.1	0.3
1966	31.2	85.48	33	3.1	0.3
1967	25.70	70.16	27	2.5	0.3

Maitojauhe		Milk powder			
1959	0.6	1.54	7	0.5	0.2
1960	0.7	2.01	9	0.6	0.3
1961	0.8	2.08	9	0.6	0.3
1962	0.9	2.47	11	0.8	0.3
1963	0.9	2.47	11	0.8	0.3
1964	1.3	3.56	15	1.1	0.5
1965	1.5	4.11	18	1.3	0.6
1966	1.8	4.93	21	1.5	0.7
1967	1.84	5.04	19	1.8	0.2

Juusto		Cheese			
1959/60	2.1	5.74	17	1.0	1.4
1960/61	3.2	8.77	26	1.6	2.1
1961/62	3.1	8.61	26	1.5	2.1
1962/63	3.5	9.59	29	1.7	2.3
1963/64	3.4	9.32	28	1.7	2.2
1964/65	3.4	9.32	28	1.7	2.2
1965/66	3.5	9.59	29	1.7	2.3
1966/67	3.4	9.32	28	1.7	2.2
1967/68	3.55	9.70	29	1.7	2.3

	1.	2.	3.	4.	5.
Voi Butter					
1959/60	15.0	41.19	295	0.2	33.4
1960/61	15.9	43.56	312	0.3	35.3
1961/62	18.5	50.68	363	0.3	41.1
1962/63	18.9	51.78	371	0.3	41.9
1963/64	18.3	50.14	359	0.3	40.6
1964/65	17.6	48.22	345	0.3	39.1
1965/66	17.7	48.49	347	0.3	39.3
1966/67	17.0	46.58	334	0.3	37.7
1967/68	16.87	46.09	330	0.3	37.3

Margariniini	Margarine				
1959/60	6.7	18.43	133	0.1	14.9
1960/61	5.9	16.22	117	0.1	13.1
1961/62	3.7	10.01	72	0.1	8.1
1962/63	3.6	9.86	71	0.1	8.0
1963/64	4.1	11.23	81	0.1	9.1
1964/65	4.1	11.23	81	0.1	9.1
1965/66	4.5	12.33	89	0.1	10.0
1966/67	4.8	13.15	95	0.1	10.7
1967/68	5.22	14.26	103	0.1	11.6

Kasviöljyt	Vegetable oils				
1959/60	0.9	2.47	22	-	2.5
1960/61	1.1	3.00	27	-	3.0
1961/62	0.8	2.26	20	-	2.3
1962/63	0.9	2.47	22	-	2.5
1963/64	1.0	2.74	24		2.7
1964/65	0.7	1.92	17		1.9
1965/66	0.7	1.92	17		1.9
1966/67	0.7	1.92	17		1.9
1967/68	0.71	1.94	17		1.9

	1.	2.	3.	4.	5.
Muut ravintorasvat		Other fats			
1959	0.5	1.48	13		1.4
1960	0.5	1.51	13		1.4
1961	0.5	1.34	11		1.3
1962	0.5	1.37	11		1.3
1963	0.5	1.37	11		1.3
1964	0.6	1.64	13		1.5
1965	0.7	1.92	16		1.8
1966	0.9	2.47	21		2.3
1967	0.75	2.05	18		2.1

Kaakao	Cocoa				
1959/60	0.2	0.68	2		0.2
1960/61	0.3	0.82	3	0.1	0.2
1961/62	0.3	0.85	3	0.1	0.2
1962/63	0.4	1.10	4	0.1	0.3
1963/64	0.4	1.10	4	0.1	0.3
1964/65	0.5	1.37	5	0.1	0.3
1965/66	0.5	1.37	5	0.1	0.3
1966/67	1.1	3.01	11	0.2	0.7
1967/68	1.07	2.92	10	0.2	0.7

Liitetaulukko 3. Kalori-, valkuais- ja rasvakulutus henkeä kohden Suomessa vuosina 1959/60-67/68

Appendix 3. Per capita calorie, protein and fat consumption in Finland 1959/60-67/68.

	Kcal/päivä Kcal/day	Valkuaista g/päivä Protein g./day Yhteensä Total	Eläinval- kuaista Animal protein	Rasvaa g/päivä Fat g./day
1959/60	3 086	93.0	52.2	109.7
1960/61	3 120	94.0	53.7	112.4
1961/62	3 138	95.8	55.6	114.1
1962/63	3 082	92.9	55.5	115.4
1963/64	3 068	95.1	58.0	116.5
1964/65	2 950	91.1	56.8	113.7
1965/66	3 005	90.5	55.9	114.5
1966/67	2 975	90.7	57.4	115.0
1967/68	2 884	87.4	56.1	118.6

